

HOOFDSTUK 3

DE RECHTVAARDIGHEID VAN HET GELOOF BEVESTIGD, HET JUISTE GEBRUIK VAN DE WET AANGEWZEN

c. Het tweede, dogmatische deel van de brief, door de laatste afdeling van het eerste deel reeds voorbereid, ontwikkelt ook het thema van de rechtvaardiging van de mensen voor God zonder de werken van de wet, alleen door het geloof, evenals later de brief aan de Romeinen dit nog sterker doet en daarbij het wezen en de werkingen van de rechtvaardigheid van het geloof, in tegenstelling met het verderf van de zonde duidelijk op de voorgrond laat treden. Hier dient daarentegen deze leer meer tot bewijs voor de hoofdstelling van de brief, dat de Christenen niet verplicht zijn de Mozaïsche wet te houden, want dat was voornamelijk de zaak waarover bij de Galaten gehandeld werd.

I. Vs. 1-14. De apostel begint nu voor de lezers te ontwikkelen dat de rechtvaardigheid niet uit de wet, maar uit het geloof voortkomt. Hij spreekt eerst zijn afkeuring en bevreemding uit over hun afvallen van deze waarheid, die hen met alle zorgvuldigheid is ingeprent en beroept zich vervolgens op hun eigen ervaring; niet door de werken van de wet hebben zij de Heilige Geest ontvangen, maar door de prediking van het geloof. Dat moeten zij zelf zeggen en willen zij nu, nadat zij in de Geest hun Christelijke loopbaan zijn begonnen, in het vlees eindigen? Willen zij dan, dat zij alles wat zij om het Evangelie hebben geleden, tevergeefs geleden hebben? Willen zij in het geheel geen acht slaan op hetgeen bij hen nog van de Geest en van geestelijke genade-gaven aanwezig is en hun toevloeit op de weg van het geloof, op diezelfde weg dus, waarop volgens de getuigenis van de Schrift ook Abraham zijn rechtvaardiging heeft gevonden (vs. 1-6)? Bij deze gedachte, die hij hiermee heeft aangevoerd, houdt Paulus de Galatiërs vast: die van het geloof van Abraham zijn, zijn Abrahams kinderen en verkrijgen de zegen, in hem de heidenen beloofd (vs. 7-9); de Joden staan daarentegen met hun werken van de wet onder de vloek van hun eigen wet, waarvan Christus hen eerst heeft moeten verlossen, om hen nu ook op de weg van het geloof tot zaligheid te leiden door het ontvangen van de Geest (vs. 10-14).

1. O, u uitzinnige Galaten (vs. 3. Hebr. 5: 11 v.), wie heeft u betoverd, uw ogen zo verdonkerd, u op zo erge manier aan het dwalen gebracht, dat u de waarheid niet gehoorzaam zou zijn (Hoofdstuk 5: 7) u, voor wie Jezus Christus voor de ogen tevoren, toen wij u het Evangelie verkondigden (Hoofdstuk 1: 8 v.), geschilderd is geweest, zodat u Hem, zoals men pleegt te zeggen, met handen zou kunnen grijpen, onder u gekruisigd zijnde, evenals was Hij onder u gekruisigd.

"O, u uitzinnige Galaten! " met deze berisping spreekt nu Paulus weer zijn lezers aan, na het bericht van zijn ontmoeting met Petrus; met name spreekt hij ze aan, vgl. 2 Kor. 6: 11, 2Co om juist daar, waar hij ze moet berispen, de persoonlijke betrekking uit te drukken, waarin hij tot hen staat. Zijn terechtwijzing (Hoofdstuk 2: 15-21) had toch de vermenging van het Judaïsme met het geloof zo bondig en onwedersprekelijk voorgesteld als dwaas, dat de apostel bij het weer aanspreken van de lezers, die zich tot dezelfde ongerijmde verwarring hadden laten meeslepen, geen juister en natuurlijker toespraak zou hebben kunnen vinden (Spr. 27: 6).

"Wie heeft u betoverd, dat u de waarheid niet gehoorzaam zou zijn? " Waar zulke duidelijke en wonderbare betoningen van de waarheid hadden plaats gehad, kon de afval bijna geen gewone afval meer worden genoemd. Het was hun als het ware door de boze invloed van de

verleiders aangedaan (2 Kor. 4: 4. 2 Tim. 3: 13 Het "was" staat in tegenstelling: tot "Jezus Christus": wie was zo machtig u te betoveren, nadat Christus u zo was geopenbaard?

Met gewone zaken heeft het niet plaats, dat velen de waarheid niet gehoorzamen en de leugen geloven, maar over het gebod van God heeft de satan ze door zijn werkingen betoverd, dat zij zwart voor wit en wit voor zwart aanzien, hun dwaling voor onomstotelijk zekere waarheid en de heilzame leer voor schadelijk vergif houden.

De betrekkelijke zin "voor wie Jezus Christus voor de ogen van te voren geschilderd is geweest", bevat de beweegreden van de verwondering van de apostel. Hoewel hen het kruis van Christus gepredikt is, willen de Galaten, als betoverd, van de Gekruisigde niets meer weten, maar wenden zich tot de werken van de Mozaïsche wet, om de genade van God te verdienen! Het "gekruisigd" heeft in de zin de nadruk en moet in eigenlijke zin worden verstaan: juist de Galatische dwaalleraars pleegt Paulus de dood van Christus aan het kruis als middelpunt van de verlossing voor te houden (Hoofdstuk 2: 20 v. ; 1: 4; 3: 13; 5: 11; 6: 12, 14 Ga 2. 20 1. 4 3. 13 5. 11); daarom is de verklaring als ware het beeldspraak, bijvoorbeeld die van Luther ("is het zo met u, dan heeft u niet alleen van God genade weggeworpen en is niet alleen Christus' dood voor u verloren, maar Hij wordt ook onder u gekruisigd, d. i. op de schandelijkste en smadelijkste manier door u behandeld. te verwerpen. De Galaten werd Christus voor de ogen geschilderd als gekruisigd. Zegt Paulus niet maar "gepredikt" (vgl. 1 Kor. 1: 23; 2: 2), maar "voor de ogen geschilderd", dan wil hij de lezers de nauwgezetheid van de prediking herinneren, omdat hij nu temeer recht heeft zich over hun afval te verwonderen.

Het "onder u" moet de kruisiging van de Heere voorstellen als onder hen voorgevallen. Dat daarbij ontbreekt een "als het ware", dat wij daarbij moeten denken, moet uit het levendige van de rede worden verklaard.

De prediking van Paulus, zo vol geest en leven, had Christus in Zijn genade en neerbuigende liefde, die Hem drong voor ons Zich te laten kruisigen en in Zijn machtig verlossende kracht hun zo levendig afgeschilderd, als was Zijn sterven voor hun ogen geschied, als verleende Hij hun zichtbaar de zegen van Zijn verzoening.

2. Dit alleen wil ik van u leren, van u vernemen, om van andere getuigenissen die ik tot uw overtuiging van het onrecht, dat u pleegt, van u zou kunnen vragen, nu af te zien: heeft u de Geest ontvangen uit de werken van de wet, die u gedaan heeft of uit de prediking van het geloof, die u heeft vernomen?

De apostel probeert nu daardoor de Christenen uit Galatië weer op de juiste weg te leiden, dat hij hun de eerste ervaringen, de tijd van de opwekking en van de eerste liefde in het geheugen terugroept.

De "Geest" is hier zeer algemeen bedoeld, de door het geloof in Christus hun geschonken Heilige Geest, waardoor de verlossing in hun harten tot stand kwam, die Christus door Zijn dood buiten hen had teweeg gebracht. De wet had hen die Geest niet kunnen mededelen, maar het Evangelie, dat hen in kinderlijke zin de toegang tot de Vader opende, bewerkte dit wonder. In de eerste tijd van de Christelijke kerk was de bewustheid, deze bovennatuurlijke, goddelijk machtig-vernieuwende Geest op een bepaald tijdstip ontvangen te hebben, in de Christenen veel sterker dan zij nu bij velen is, wegens de scherpe tegenstelling van de dikke heidense duisternis, waarin zij geleefd hadden en het heldere licht van het Evangelie. Tegelijk

werd die indruk nog versterkt, doordat met de uitstorting van de Geest aan de meesten zekere buitengewone gaven werden meedeeld, die tevens voor de overige leden van de geheel nieuw gevormde gemeente getuigenis aflegden, dat zij een woonstede van God in de geest waren geworden. Vgl. vs. 5 Niettemin behoudt deze herinnering voor de Christenen van alle tijden al haar belangrijkheid. Zelfs de Christen, die sinds zijn doop met God in het verbond is gebleven, moet, waar de waarheid voor hem schijnt te worden verdonkerd, altijd op dat tijdperk in zijn leven terugzien, waarin natuur en genade zich bijzonder krachtig en kennelijk scheidden en de Geest van God hem meer merkbaar dan ooit werd meedeeld.

Aan deze beschamende vraag, waarop geen antwoord nodig is in vs. 1, wordt een andere verbonden, die de lezers moeten beantwoorden en die zij niet kunnen beantwoorden zonder tot hun eigen beschaming in te zien en te moeten bekennen dat voor hen de ervaring, die zij bij zichzelf hadden gemaakt, alleen reeds grond genoeg had moeten zijn om de nieuwe leer af te wijzen. Daarom zegt de apostel, dat hij dit alleen van hen wilde leren, namelijk, of zij ten gevolge van een werken, waartoe de eis door een wet was gedaan, de Geest hadden ontvangen, of ten gevolge van een geloven, gewerkt door een boodschap die zij hadden ontvangen.

Zij moesten nu, als zij de waarheid wilden belijden, antwoorden: "door de prediking van het geloof." Hiermee was echter tevens beleden dat zij genade en rechtvaardiging alleen door het geloof hadden verkregen. Men zou in de verzoeking kunnen komen om uit deze bewijsvoering van de apostel het besluit te trekken, dat de Galaten, ten minste voor een deel, vóór hun bekering tot het Evangelie proselieten van de poort waren geweest. Toch was het bewijs van de apostel juist dan van bijzondere kracht, als de Galaten de wet vroeger geheel onbekend was, zij konden dan des te minder aan haar werking de mededeling van de Heilige Geest toeschrijven.

Ook elders stelt Paulus op de voorgrond, dat de Mozaïsche wet, hoewel in zichzelf goddelijk en geestelijk (Rom. 7: 14), aan haar dienaren de Heilige Geest niet meedeelde en stelt het onderscheid tussen de dienaren van de wet en de dienaren van het Evangelie juist daarin, dat deze door de Heilige Geest worden vernieuwd, maar de anderen niet (Rom. 7: 6; 8: 2 vv. 2 Kor. 3: 2 vv. 4: 6; 5: 18 De mens ontvangt zo weinig uit de werken van de wet de Heilige Geest, dat hij integendeel deze tot vervulling van de wet nodig heeft. Zoals daarentegen uit de prediking van het geloof het geloof voortkomt (Rom. 10: 17), zo deelt God ook door middel van deze de Heilige Geest mee.

3. Bent u zo uitzinnig, om in plaats van het betere deel dat u reeds heeft, juist het slechtere te kiezen, evenals zou het u dan eerst goed zijn? Omdat u met de Geest in uw Christendom begonnen bent, voleindigt u nu met het vlees; wilt u het nu tot volkomenheid proberen te brengen door u op een standpunt te plaatsen, waarop u weer staat onder de heerschappij van het vlees, zoals dat werkelijk op wettisch standpunt het geval is (Rom. 7: 5; 8: 3 v.).

De Christelijke levenservaring van de Galaten was volgens vs. 2 een duidelijk bewijs daarvoor, dat het hoogste geestelijke leven van het Christendom, de hoogste gemeenschap met God, geheel en al zonder werken van de wet alleen van het geloof afhing. Zo moest het voorkomen als de hoogste dwaasheid om zo'n geestelijk begin op vleselijke wijze te besluiten. Evangelie en wet staan tot elkaar als geest en vlees; wel niet alsof de wet op zichzelf vleselijk was (Rom. 7: 14), alleen vleselijke inzettingen (Hebr. 9: 10) bevatten zou, maar omdat het standpunt van de mens onder de wet vleselijk is, omdat de wet de wil van God alleen uitdrukt in betrekking tot de niet opgeheven menselijke, vleselijke zwakheid. Zo

was de neiging van de Galaten tot het Judaïsme eigenlijk een afdalen van de godsdienst van de Geest tot de vleeselijke zwakheid.

Wanneer de lezers, nadat zij tot het leven van de Christens waren gekomen, dat geleid wordt door de inwonende Geest, zich later onder een wet stelden, wier eisen, voor zo verre de vervulling daarvan bij zo'n Christelijk leven niet vanzelf was geschied, alleen het uitwendige van de mens eiste, dan was het beschamend verwijt van de apostel ten volle rechtvaardig.

Als de Roomsden beweren dat wij uit geloof en werken zalig worden en wij Hervormden, dat wij alleen uit geloof zalig worden zonder werken, dan is dat niet geheel dezelfde tegenstelling als in onze brief. De Roomse spreekt van werken, die het geloof volgen, terwijl de wettelijke werken van de Joden het geloof voorafgingen. De werken, die op het geloof volgen, geschieden in de kracht van het geloof, zijn uitingen van het geloof en juist daarom van een leven, dat bovennatuurlijk en door de Geest van God zelf gewerkt is, maar daarentegen zijn de werken van de wet, die het geloof voorgaan, zoals de grote gebeurtenis op Sinaï vóór de grote gebeurtenis op Golgotha, werken van het vlees en van het verstands van de oude mens, inspanningen van eigen kracht om Gods gebod te vervullen. Als daarom de heilige apostel aan de werken van de wet alle kracht ontzegt om ons rechtvaardig en zalig te maken, dan is dat iets anders dan wanneer van de werken, die uit het geloof voortkomen, de zaligmakende kracht wordt geloofd; het is iets anders, maar beiden hebben met evenveel recht plaats. Noch de werken, die op het geloof volgen, noch die, die het voorafgaan, noch die, die in God gedaan zijn, noch die, die zonder God plaats hebben, zijn onberispelijk en volkomen. In beide gevallen mengt zich de zonde van de mens daarin, hoewel verschillende in kracht en in verschillende mate. Wat echter zelf niet rechtvaardig is, kan zeker ook niet rechtvaardig maken; de oorsprong van ons leven, van onze gerechtigheid en zaligheid blijft altijd en eeuwig alleen de genade.

4. Heeft u zoveel, als u om de belijdenis van Christus heeft moeten verduren, tevergeefs geleden? Als maar ook tevergeefs, want door afval zouden zij het ware geloof, waarom zij geleden hadden verloochenen, alsof het vals was en het vorige lijden zou in het oordeel tegen hen opkomen: (of: "Ja ook tevergeefs", zoals u ook voelen zult, als u tot inzien zult zijn gekomen, of beter "wanneer het namelijk tevergeefs is" maar ik vertrouw, dat u tot andere gedachten zult komen) (Hoofdstuk 5: 10).

Dit treft nog meer dan het vorige; het zal u alles wat u geleden heeft, zegt hij, ontroven en u de overwinnaarskroon ontnemen.

Evenals alle jeugdige gemeenten hadden ook die van Galatië veel moeten lijden in hoon en vervolging van heidenen en Joden (Hoofdstuk 6: 12. 2 Tim. 3: 12 Paulus komt nu tot hen met de vraag, of zij wilden, dat zij dat alles zonder doel en gevolg hadden geleden (Hebr. 10: 32). Als zij namelijk geheel van het geloof afvallig werden en Christus verloren, dan was het zonder gevolg.

Omdat Paulus hoopt dat de Galaten weer zullen terugkeren, voegt hij er de laatste woorden bij, als wilde hij zeggen: ik heb nog goede hoop op u, dat u zich weer tot Christus zult wenden en dan heeft u niets tevergeefs geleden. Zo gaat hij zacht met de Galaten om en zo moeten ook wij de zwakken bestraffen, opdat wij ze vertroosten, ten einde zij niet wanhopig worden.

5. Die u dan, om mijn vraag in vs. 2 op nog meer bepaalde manier weer op te nemen, omdat zij de beslissende hoofdvraag is, de Geest verleent, namelijk God de Heere en krachten onder

u werkt, zoals die door enigen, die met wondergaven zijn bedeeld (1 Kor. 12: 6 en 10) verricht worden (Matth. 7: 22), doet Hij dat uit de werken van de wet, of uit de prediking van het geloof?

Als wij de inhoud van vs. 5 vergelijken met vs 2 dan is het ondanks de wezenlijke gelijkheid toch niet een zuivere herhaling, maar in enkele punten verschillend, omdat namelijk God nu wordt voorgesteld als die de Geest verleent en tevens wordt op de voorgrond gesteld dat die Geestesgave nog bij de Galaten voortduurt.

De apostel wijst in het bijzonder op de krachten tot het doen van wonderen, die God op dezelfde manier in hen werkte.

Wat de Galaten nog bezaten van Geestesgaven, dat hadden zij niet te danken aan het najagen van het vlees, waartoe zij door hun wet-leraars gedrongen werden, maar aan de lankmoedigheid en genade van God, die de bron van de Geest onder hen nog niet liet uitdrogen (Hoofdstuk 6: 1) en Zijn hand nog niet aftrok van gemeenten, waarin de prediking van het Evangelie nog niet geheel verstomd was.

De god van deze wereld heeft de ogen van de mensen verblind, opdat niet het Evangelie van de heerlijkheid van Christus in hen zou schijnen en zij zouden verhinderd worden te leren vertrouwen op een gekruisigde Zaligmaker. Wij kunnen niet pochen op de giften van de Geest, maar wij mogen vrijmoedig vragen, waar de vruchten van de Heilige Geest het duidelijkst zijn voorgekomen? Of bij hen, die rechtvaardiging door de werken van de wet prediken, of bij hen, die de leer van het geloof verkondigen.

Aangaande het eerste bewijs, dat wij Paulus horen aanvoeren, merken wij bij zijn vraag in het tweede vers aan, dat wij hier minder te denken hebben aan de werking van de Heilige Geest, waardoor zij allereerst tot de kennis en tot het geloof in Jezus Christus gebracht waren, dan wel dan die buitengewone gaven van de Geest, waardoor de Heer van de gemeente in die tijd de eerstelingen, die uit de Heidenen tot het geloof kwamen, een Goddelijk kenteken gaf, dat zij door Hem werden aangenomen. Hadden zij nu deze gaven van de Heilige Geest ontvangen op de prediking en aanneming van de wet, dan mochten zij vrij Joden worden en zich geheel aan de onderhouding van de wet verbinden; maar had het tegendeel plaats, hadden zij die Geest ontvangen op de prediking van het geloof in Christus Jezus, dan vonden zij daarin een Goddelijke aanwijzing, dat zij bij dit Evangelie blijven moesten, dan kon en mocht de Apostel zich hierin op hun eigen overtuiging beroepen en zo de zaak voor beslist houden. Ons voegt het dus ook te denken, niet alleen of wij onze zaligheid ook zoeken in onze zedelijke bedrijven, maar ook of wij echt in het geloof zijn, alsmede wat wij, nadat wij geloofd hebben, ontvangen hebben van de Heilige Geest en of dat werk van de Geest bij ons zichtbaar is? Want hoewel wij de buitengewone gaven nu niet meer wachten kunnen, omdat zij onnodig zijn, zo is het toch de Geest van de waarheid, van het geloof, van de liefde, van de heiligmaking en van de vertroosting, waarmee de gelovigen verzegeld worden en die uit de vruchten bij ons kenbaar is. Als de Galatiërs dus echt met de geest begonnen waren, dan was het immers tegenstrijdig dat zij met de vleselijke werken van de wet eindigden om daarin hun heil te zoeken, zoals zo'n handelwijze voor een ieder steeds schadelijk is aan de groei van het geestelijke levens, waar het door de genade van de Heilige Geest is gewerkt. En hadden zij omwille van het geloof veel geleden, zoals dat in die tijden en door alle eeuwen heen in een meerdere of mindere mate plaats heeft, dan was dit tevergeefs, dan hadden zij er nu geen vrucht van, ja zelfs schade te wachten, als die bij velen in verachting delen zouden.

6. Zoals Abraham voor God geloofd heeft, zoals in Gen. 15: 6 staat en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend (Rom. 4: 3. Jak. 2: 23), zo is ook u geschied, omdat ook u gerechtvaardigd werd en als gerechtvaardigden de Heilige Geest en Zijn gaven ontving (Hand. 2: 38).

Dit vers staat in onmiddellijk verband met het voorgaande en bevat het antwoord op de vraag, daar gedaan, door het tweede gedeelte daarvan te bevestigen; want Paulus ziet het ontvangen van de Geest in het voorgaande aan als bewijs van de rechtvaardiging en kan daarom met onze woorden op die vraag antwoorden.

In het licht van de aanvang van de geschiedenis van het uitverkoren geslacht plaatst Paulus de aanvang van het Christelijk leven van de Galaten. God heeft niet anders met hen gehandeld dan met Abraham.

Bij u, zo zegt hij hen, is door het Evangelie of de prediking van het geloof geschied, wat bij Abraham geschiedde door het woord van de belofte.

7. Zo verstaat u dan, zoals ik u reeds vroeger aldus heb betuigd, maar u zich in de laatste tijd daarvan heeft laten aftrekken, dat degenen, die uit het geloof zijn en dus niet de werken van de wet zoeken (vs. 10), Abrahams kinderen zijn, omdat zij zijn geestelijke aard in zich bezitten en nu ook op gelijke manier als hij door God worden behandeld.

De erkenning, waartoe Paulus hier de Galaten wil terugbrengen, was bij hen door de dwaalleraars verduisterd, die integendeel de werken van de wet aanprezen als datgene, waardoor de Christenen zich moesten betonen als Abrahams kinderen. Tegenover hen wil de apostel uit de ervaring, door de Galaten zelf gemaakt en uit het daarmee vergeleken feit, dat de Schrift over Abraham bericht, het besluit hebben getrokken, dat men door het geloof een kind van Abraham wordt. Deze gevolgtrekking berust eenvoudig op de verwantschap van het kind met zijn vader, die hier natuurlijk slechts als ere geestelijke in aanmerking kan komen (Joh. 8: 39). Terwijl echter Paulus de gelovigen kinderen van Abraham noemt, wil hij er tevens aan herinneren, dat zij als zodanig erfgenamen zijn en deel hebben aan de goederen van de Vader (Hoofdstuk 3: 29) en dan is nu in het bijzonder de rechtvaardiging het goed, waarvan hier gesproken wordt. Reeds hier staat de apostel de dubbele stamboom voor het oog, die van één vader door de geschiedenis heengroeit (Hoofdstuk 4: 22 vv.), de een van vleeselijke, de andere van geestelijke aard, de een in Ismaël, de andere in Izaak aangekondigd. Die uit het geloof zijn staan tegenover hen, die uit de wet en de werken zijn; die voor God toebehoren door het geloof, in Zijn genade in Christus, tegenover hen, die door de werken van God proberen te verkrijgen, dat zij tot God behoren.

8. En de Schrift van te voren, omdat voor God al Zijn werken van voor de grondlegging van de wereld af bekend zijn (Hand. 15: 18), ziende, dat God de heidenen uit het geloof zou rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie, de blijde boodschap, verkondigd (Gen. 12: 3; 18: 18; 22: 18, zeggende: a) "In u zullen al de volken, alle geslachten op aarde gezegend worden; in de zegen, die u ten deel wordt, is ook de zegen van alle volken besloten.

a) Gen. 26: 4; 49: 10.

Toen God door de hand van Mozes liet schrijven wat Hij aan Abraham beloofd had, zag Hij niet alleen achterwaarts op deze, maar ook voorwaarts op ons, die in dit woord van de Schrift een bewijs zouden hebben van Zijn genadig welbehagen (Vgl. Rom. 4: 23 v.). De Schrift

heeft van te voren gezien, zegt de apostel en hij kent dus aan de Schrift de ogen van de Geest toe, door Wie zij is ingegeven. Zo volkomen is de Schrift Gods woord en heeft tot schrijver de Heilige Geest (Hebr. 9: 8; 10: 15 vv.), dat Paulus van haar op persoonlijke manier kan spreken enigermate de Schrift geworden Heilige Geest in haar ziet.

Eigenlijk heeft niet de Schrift aan Abraham de blijde boodschap verkondigd, want Abraham ontving dat Evangelie niet door middel van het geschreven woord, maar God heeft het gedaan overeenkomstig de Schrift (vgl. Rom. 9: 17). Omdat echter God, omdat Hij de schrijver van de Schrift is, als eigenlijk subject wordt gedacht, is hier aan de Schrift ook een voorzien toegekend. Waarop grondt nu Paulus zijn bekering, dat God die Schriftwoorden gesproken heeft, met betrekking daarop, dat Hij voorzag dat eens uit het geloof de heidenen gerechtvaardigd zouden worden? Deels, zo blijkt uit het verband, rust bij de apostel die bewering op het in vs. 6 gegeven bewijs, dat van de Schrift reeds ten tijde en bij het leven van Abraham het geloof als voorwaarde van de rechtvaardiging werd verklaard, deels op het feit van de rechtvaardiging van de heidenen uit het geloof, als een in deze tegenwoordige tijd niet te loochenen ervaring. Van het licht van dit feit uit stelt hij diensvolgens de oorspronkelijke zin van de voorspelling valt.

Het is merkwaardig, dat het "in u zullen gezegend worden" drie malen herhaald wordt (vgl. de drie plaatsen, boven aangehaald), terwijl de belofte van de talrijke nakomelingschap en van het beloofde land vier keer terugkeert (Gen. 12: 7; 13: 14 vv. ; 15: 5; 17: 4 Zo komt het heilig zevental voor, waarmee God Zijn verbond gezegend, d. i. bezworen heeft ("Ge 15: 9" en "Ge 21: 31. Bij de aanhaling verbindt verder de apostel alle drie de plaatsen met elkaar, als hij ze samenvat in de uitdrukking: "in u zullen alle heidenen gezegend worden. "

9. Zo dan, om de beide gedachten in vs. 7 en 8 vervat nogmaals voor te stellen, die uit het geloof zijn worden gezegend met de gelovige Abraham, wiens geestelijke kinderen zij zijn, maar niet die van de wet (Rom. 4: 14), zoals de dwaalleraars beweren.

10. Want zovelen als er uit de werken van de wet zijn, die zijn onder de vloek, aan die onderworpen of ten prooi geworden; want er is geschreven in Deut. 27: 26: "Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek van de wet, om dat te doen" en om aan zo'n voorwaarde, ten einde van de vloek vrij te blijven, te voldoen, daartoe is niemand van die voorstanders van de wet in staat; zij hebben ze geen van allen vervuld, hoezeer zij ook op hun werken zich lieten voorstaan (Rom. 3: 9 vv. 7: 7 vv.).

In vs. 9 maakt de apostel de algemene gevolgtrekking uit vs. 7 en 8 Zijn de gelovigen Abrahams kinderen (vs. 7) en heeft de Schrift in haar belofte, Abraham toegedeeld, het geloof als bron van de goddelijke rechtvaardiging van de heidenen op het oog gehad (vs. 8), dan zijn diensvolgens de gelovigen degenen die gezegend worden met de gelovigen Abraham. Paulus schrijft niet weer "in Abraham", maar "met hem", omdat hij uit het tegenwoordige van het gezegend worden van de heidenen in het verleden ziet, waarin Abraham voorkomt als de gezegende, met wie nu die gezegend worden in gelijkheid van omstandigheden komen. Voor de juistheid van de gebeurtenis, in vs. 9 aangewezen, volgt dan in vs. 10 uit het tegengestelde: "want hoe geheel anders is het met hen, die werkers van de wet zijn; deze staan namelijk volgens de Schrift gezamenlijk onder de vloek, zodat dus aan een gezegend worden van hen niet te denken is.

De apostel stelt hierbij als bekend op de voorgrond dat niemand de wet vervulde en die ten gevolge ieder, die door de werken van de wet rechtvaardig wil worden, eveneens onder de vloek is.

Het behoort tot het vertrouwen van de liefde, waarmee Paulus de verleide Galaten terecht hoopt te brengen, dat hij het voor onnodig houdt het bewijs te geven, later in de brief aan de Romeinen gevoerd, dat de vloek van de wet over alle vlees komt en dat er behalve de gelovigen in Christus geen rechtschapen daders van de wet waren; wat hun toen duidelijk en zeker genoeg was, toen zij het Evangelie van de gekruisigde Christus gelovig aannamen, dat moest hen, als zij echt wilden ontwaken uit alle duisterheid en alle twijfel, tot nieuwe zekerheid brengen.

De redenering komt hierop uit: onze gehoorzaamheid van de wet op het best genomen, is onvolkomen: alle onvolkomen betrachtting ligt onder de vloek, bijgevolg kan onze gehoorzaamheid ons niet rechtvaardigen. Die de wet niet kan vervullen, kan niet gerechtvaardigd worden door de wet, geen gevallen mens kan de wet volkomenlijk vervullen, gevolglijk geen mens kan door de wet gerechtvaardigd worden. Dit betoogt nu de apostel met de volgende aanhaling.

11. a) En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, maar buiten de door haar beloofde zegen blijft, is openbaar, als men slechts op de Schrift behoorlijk acht wil slaan, want zo lezen wij toch in Hab. 2: 4 : "de rechtvaardige zal uit het geloof leven, hij zal uit kracht van het geloof, dat hij bezit, tot zaligheid komen" (Rom. 1: 17 Hebr. 10: 38).

a) Rom. 3: 20. Gal. 2: 16.

12. Maar de wet is niet uit het geloof, heeft niet de aard daarvan, zodat het ook bij haar de hoofdvoorwaarde zou zijn om de zaligheid te verkrijgen; maar ten opzichte van de wet wordt in Lev. 18: 5 gezegd: a) "De mens, die deze dingen doet, zal door die leven; " uit kracht van zijn werk, dat hij volbrengt, zal hij tot zegen en zaligheidkomen (Rom. 10: 5. Luk. 10: 20. Matth. 19: 16 vv.).

a) Ezech. 20: 11.

Het verband met het voorgaande bestaat daarin, dat de wet niet alleen de vloek uitspreekt, maar ook een zegen inhoudt. Had nu Paulus tevoren gezegd, dat zij die het van de werken van de wet verwachtten, onder de vloek waren, zonder dat nader na te wijzen, zo moet hij nu ook zeggen, hoe men dan de zegen deelachtig wordt en hij spreekt dat uit met een profetisch woord uit het Oude Testament zonder juist door een "er staat geschreven" aan te wijzen dat hij hier de Schrift zelf laat spreken, omdat hij mag veronderstellen dat de Galaten uit eigen kennis van het Oude Testament dit vanzelf reeds wisten, zoals hij dan ook in het algemeen een vrij goede bekendheid met de Schrift van hen verwacht (Hoofdstuk 4: 21) en daarom ook bij het Schriftwoord, dat verder volgt, zich niet bedient van een aanhalingsformule. Opmerkelijk is het verder dat de apostel de uitdrukkingen "gerechtvaardigd worden" en "gezegend worden", promiscue gebruikt, d. i. door elkaar, zonder een wezenlijk onderscheid te maken; dat deed hij reeds in vs. 6-9 en zo hoeft men op onze plaats in vs. 11 in plaats van "gerechtvaardigd door God" slechts te schrijven "gezegend" en dadelijk wordt het verband met het vorige duidelijk en houdt ook alle aanleiding op, om het woord van de profeet zo op te vatten als vele uitleggers dat nodig geacht hebben: "de door het geloof gerechtvaardigde zal leven. "

13. Christus heeft ons Joden (Hoofdstuk 2: 15 vv.) (die ik in vs. 10 voorstelde in de staat onder de wet als degenen, die onder de vloek waren), verlost, losgekocht namelijk door een losgeld (Hoofdstuk 4: 5. Matth. 20: 28), van de vloek van de wet, een vloek geworden zijnde voor ons, toen Hij de dood van het kruis voor ons leed (Rom. 8: 3. 2 Kor. 5: 21 Ro 8. 3 2Co); want er is geschreven in Deut. 21: 23 : "Vervloekt, d. i. een, die te beschouwen is als voor de vloek van God in al zijn zwaarte getroffen, is een ieder, die aan het hout hangt. "

14. Opdat de zegening van Abraham, die in gerechtigheid, zaligheid en leven bestaat, tot de heidenen komen zou in Christus Jezus door het geloof in Zijn naam (Hand. 11: 17; 15: 9) en opdat wij Joden, ons geheel aan dezelfde voorwaarde van de zaligheid, die de heidenengesteld is, onderwerpend, de belofte van de Geest, dat de wet in de harten zou worden geschreven (Jer. 31: 31 vv. Ezech. 11: 19 v.) verkrijgen zouden door het geloof (vgl. Kol. 2: 13 v. Efeze. 2: 14 v.).

Onder het "ons" in vs. 13 bedoelt Paulus niet de Joden in het algemeen, maar de Joden, die in Jezus gelovig geworden waren. Hebben zij vroeger onder de wet gestaan, zo zijn zij ook onder de vloek daarvan geweest en zouden, omdat niemand de wet door zijn handelen volgens de wet vervult, onder deze vloek zijn gebleven en het volvoeren daarvan aan zich ervaren hebben, als niet de Middelaar verschenen was en hen daaruit had losgekocht. De apostel noemt wat Christus heeft gedaan een loskopen, omdat hij een prijs heeft betaald (1 Petr. 1: 18 vv.). Welke prijs hij betaald heeft, zegt de zin "een vloek geworden zijnde voor ons. " De apostel verbindt in vs. 14 aan dat woord over Christus een dubbele gevolgtrekking. De eerste zegt, dat de heidenen ten goede zou komen wat Christus tot zaligheid van de Joden had gedaan en de tweede waarop manier nu door hetgeen Christus gedaan had, namelijk door het geloof, de zaligheid hun werkelijk ten deel zou worden, die onder de wet slechts het dragen van de vloek konden verwachten. Daar heeft het in de grondtekst vooraangeplaatste "dat de heidenen" de nadruk tegenover het "ons", dat in vs. 13 staat met de nadruk voor "verlost" en hier heeft hetgeen op de laatste plaats staat "door het geloof" de nadruk tegenover de wet, van welke vloek Christus de Joden verlost heeft. "De zegen van Abraham" in de eerste zin en "de belofte van de Geest" in de tweede zin zijn werkelijk een en dezelfde; want de zegen van Abraham, zoals die vervuld is en zo moet die hier worden opgevat, is het leven; maar de Geest, die hier wordt voorgesteld als het beloofde goed, zoals hij elders (Efeze. 1: 13) "de Geest van de belofte" heet, is de oorzaak en werkmeester van het leven. Noch de Joden, noch de heidenen zouden het leven, dat de inhoud van de belofte en daarmee de aan Abraham verbonden zegen uitmaakt, hebben kunnen krijgen, zolang de gemeente van God, het geslacht van Abraham, onder de wet stond. Dat konden de Joden niet, omdat de wet geen middel was om rechtvaardig te worden en rechtvaardigheid de voorwaarde van het leven is; de heidenen konden het niet, omdat zij Joden zouden hebben moeten worden om te behoren tot het geslacht, dat de gemeente van God was. Nu echter de beloofde Middelaar in de persoon van Jezus verschenen is en de verwezenlijking van de zaligheid op die manier door Hem volbracht is, dat Hij de dood aan het kruis heeft geleden, om de Joden te verlossen van de vloek van de wet, zodat nu de gemeente van God gemeente is van de tot dat doel gekruisigde Jezus, komt de zegen van Abraham tot de heidenen, als Christus Jezus tot hen komt. De Joden worden door het geloof de beloofde Geest deelachtig, in wiens bezit zij door de werken van de wet niet hadden kunnen komen; maar dan moeten ook heidenen en Joden niet anders willen zijn dan gelovigen in Jezus, terwijl zij uit de aard en de wijze, waarop de zaligheid is tot stand gebracht, afleiden dat de wet geen middel is om gerechtvaardigd te worden.

Zolang de wet bestond en haar overtreding met de vloek beladen was, zolang bestond de scheidsmuur tussen heidenen en Joden. De eersten konden geen kinderen van Abraham

worden en deel krijgen aan zijn zegen, omdat de kinderen van Abraham naar het vlees zich alleen met hen zonden hebben kunnen verenigen door overtreding van de wet. Terwijl nu de Heiland door Zijn dood de scheidsmuur omverrukte en heidenen zowel als Joden in Zijn mystiek lichaam tot het ware zaad van Abraham in het verbond van het geloof, werden in Hem ook de heidenen gezegend en was dit bereikt, dan kon ook het verdere doel van de verlossingsdood worden bereikt, dat namelijk beiden, heidenen en Joden samen de eigenlijke kern van de belofte, de Heilige Geest verkregen, die het zegel is van het kindschap zowel als het onderpand van de eeuwige erfenis.

Wij zien dus dat de rechtvaardiging door het geloof geen nieuwe leer is, maar gevestigd en geleerd was in de kerk van God, lang vóór de tijden van het Evangelie. Het is in waarheid de enige weg, waarlangs ooit zondaars werden gerechtvaardigd, of gerechtvaardigd kunnen worden.

II. Vs. 15-Hoofdst 4: 7. De apostel heeft de Galaten gesterkt in de overtuiging dat zij door het geloof in Christus reeds kinderen van Abraham zijn geworden en in het bezit gekomen zijn van de zegen, waarmee volgens de goddelijke belofte in hem de gehele wereld zou worden gezegend. Zij hebben dus om die zegen te krijgen de Mozaïsche wet niet meer nodig. Van die vloek moeten integendeel de Joden zelf eerst nog verlost worden, om eveneens de beloofde Geest te ontvangen. Nu weerlegt hij een bedenking, die ten gevolge van de verleiding van de dwaalleraars in de harten van de lezers kon opkomen tegen deze voorstelling van de evangelische weg ter zaligheid, in zoverre de bekendmaking van de wet van de kant van God en ook van Zijn daden ter zaligheid was en deze toch zonder twijfel in betrekking stond tot de verwezenlijking van de aan Abraham geschonken belofte en tot het krijgen van de zaligheid, die besloten lag in de vervulde belofte. Om dergelijke bedenkingen weg te nemen stelt hij Gods belofte aan Abraham voor als een testament van de kant van God, dat zomin als een menselijk testament, als het eenmaal kracht van wet heeft gekregen, mocht worden opgeheven of veranderd. Was nu bij dit testament dadelijk de vrije genade het bepalende en alles beheersende, dan kan de wet, pas eeuwen later openbaar geworden, aan zo'n bepaling niets veranderen (vs. 14-18). Komt zo de wet bijna voor als losgerukt van het verband met de weg van verlossing en zaligheid in Christus, zo voelt Paulus zich des te meer verplicht om nader de vraag te behandelen, hoe het dan men de wet gelegen is. Hij beantwoordt de vraag eerst in het algemeen, dat die slechts tussentoeestand is, zoals reeds blijkt uit de ondergeschikte aard van zijn openbaarmaking (vs. 19 en 20); vervolgens geeft hij nadere aanwijzing, dat zij pedagogisch de gerechtigheid van het geloof moest voorbereiden (vs. 21-24). Nadat nu de laatste verschenen is heeft de tijd van haar opvoedende bestemming opgehouden. In Christus is alle belofte vervuld, de kinderlijke verhouding tot God hersteld en voor allen zonder onderscheid de volle zegen in Abraham aanwezig (vs. 25-29). De mensheid is nu boven de vroegere toestand van onmondigheid en dienstbaarheid verheven tot geestelijke rijpheid en vrijheid. (Hoofdstuk 4: 1-7).

EPISTEL OP DE DERTIENDE ZONDAG NA TRINITATIS

Als men het Evangelie van deze dag (Luk. 10: 23 vv.) leest in vergelijking en verband met de epistel, ziet men dadelijk en duidelijk de overeenkomst van beide teksten: beide handelen zonder twijfel over wet en evangelie, elk op zijn wijze. "Zalig zijn de ogen die zien, wat u ziet" roept het Evangelie en geeft daarmee zonder twijfel aan het Evangelie roem en eer. Wat toch de discipelen zagen is de Heere, het lang beloofde zaad van Abraham, van wie de zegen van de gehele wereld zou komen. Hem zien, in Zijn tijd leven, Hem in het geloof aannemen, dat is vreugde en zaligheid. Het Evangelie beantwoordt aan de grote vraag van de

Schriftgeleerde, die tot Jezus kwam en sprak: "Wat moet ik doen om zalig te worden" of "dat ik het eeuwige leven beërf?" In het antwoord wordt de hoofdsom van de wet en in de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan het uitgestrekte gebied van de werkzaamheid van gehoorzame liefde over de wet van de Heere voorgesteld. Zo ook spreekt de epistel van Wet en Evangelie. Staan in het Evangelie het Nieuwe en het Oude Testament, de nieuwe en oude tijd slechts naast elkaar, raadselachtig en zonder verband, wachtend op verklaring hoe beide zullen samengaan, in de epistolische tekst wordt de betrekking tussen die beiden aangetoond. De epistel handelt geheel over de verhouding van de Wet tot het Evangelie en leert ons de bedoeling van de Heere begrijpen, die dadelijk na elkaar hen kan zalig noemen, die Hem zien en een vraag kan beantwoorden, hoe men op de weg van de Wet zalig zou kunnen worden, als niet juist de weg van de Wet door de val van de mensheid was geblokeerd.

Maar ik zou niet alleen dit epistel verbinden met het daarbij behorende Evangelie, maar ook met het laatste epistel (2 Kor. 3: 4 vv.). Daar was de bediening van het Nieuwe Testament met die van het Oude vergeleken, hier wordt in deze tekst voortgegaan: het Oude Testament besluit alles onder de zonde, de Wet is niet in staat levend te maken, het Nieuwe Verbond daarentegen besluit allen, die geloven, onder de zekere beloften van God; het Evangelie maakt rechtvaardig en levend.

Alleen de weg van het geloof leidt tot de ware zaligheid; want alleen op de weg van het geloof 1) nemen wij de juiste plaats in ten opzichte van de Wet, 2) ontvangen wij kracht tot het nieuwe leven, 3) komen wij tenslotte tot de hemelse erfenis. De eeuwige heerlijkheid van het Evangelie tegenover de Wet; de Wet staat tot het Evangelie 1) als de eis tot de gave, 2) als de staat van dienstbaarheid tot de kinderlijke staat 3) als verdoemenis tot troost, 4) als uitdrijving tot erfenis.

Uit genade moet u zalig worden: 1) de genade heeft de belofte gegeven, 2) de genade heeft tot de belofte opgevoed, 3) de genade heeft de belofte vervuld.

In Christus alleen is zaligheid: dat leren wij 1) uit de goddelijke belofte, 2) uit de goddelijke wet.

Waarop de rechtvaardiging van de zondaar in Christus berust:

1) op de orde van de genade van God, 2) op de geloofsweg van de mensen.

De rechtvaardiging alleen door het geloof: zij is 1) de vervulling van het oude verbond, 2) de schoonste vrucht van het nieuwe verbond, 3) de grond van al onze verwachtingen.

Waarom predikt men nog altijd de tien geboden, hoewel het geen prediking tot gerechtigheid kan zijn? 1) opdat daardoor de overtreding wordt tegengegaan en 2) de zonde geopenbaard wordt.

15. Broeders, ik spreek bij hetgeen ik verder als bewijs wil aanvoeren, om u geheel te overtuigen van de waarheid van hetgeen ik vooraf heb uiteengezet, naar de mens, naar de manier van de mensen (Rom. 6: 19. 1 Kor. 9: 8). a) Zelfs een verbond van mensen, een testament (vgl. bij Jer. 31: 34 en 2 Kor. 3: 6), dat bevestigd is, dat kracht van wet heeft verkregen, doet niemand teniet, dat men zou ondernemen het buiten werking te stellen, of niemand doet daartoe, om het anders te maken dan het luidt.

a) Hebr. 9: 17.

Met vs. 13 en 14, was de apostel volgens een ontwikkeling, door korthed en diepte bewonderingswaardig, teruggekeerd tot die gedachte, die hij in vs. 2 op de voorgrond had geplaatst, nadat hij uit eigen ervaring van de Galaten en uit de Schrift had aangewezen, dat de genade van de Heilige Geest alleen door Christus werd gegeven. Daarom is er na de beide verzen een omkeer in de rede, zodat de smartelijke ontroering van de apostel verzacht wordt en de nieuwe gedachtengang, die nu volgt, met zachte en rustig voortvloeiende woorden begint.

Niets heeft behoefte aan zoveel bedachtzaamheid, aan een zo wijze vermenging van scherpte en zachtheid, als het weer vervallen onder de wet en de daarmee verbonden blindheid over het Evangelie. De betovering door de vorst van de wereld en de schade daarvan te vrez en, eisen scherpte. De honger en dorst naar gerechtigheid en de liefde tot de waarheid, die nog in het geweten leven, willen met de grootst mogelijke zachtheid behandeld zijn.

Op de meest vriendelijke manier buigt zich de grote apostel tot de dwaze Galaten neer; hij spreekt verder op een manier die de harten moet winnen met de naam "broeders" en dan richt hij zijn voordracht in naar hun weinige bevattin en schrijft: "ik spreek op menselijke wijze", waardoor hij te kennen wil geven, dat hij hetgeen hij, zoals hij meent, voldoende heeft uiteengezet, onder zo'n gezichtspunt zal brengen, dat het gezonde mensenverstand de zaak tot op de bodem toe zou kunnen zien.

Paulus merkt aan, dat hij ook dit middel om tot een juiste verhouding te komen en dat niet aan de kennis van de zaligheid is ontleend, niet ongebruikt wil laten. Er wordt hier gesproken, zegt hij, van een wilsbeschikking, die kracht van wet heeft verkregen en in de aard daarvan ligt het, dat die blijft, zoals die is, zonder vervolgens opgeheven, of door bijvoeging veranderd te worden. Hij stelt dus voor wat ieder gewoon verstand moet erkennen over zo'n testament, opdat van het goddelijke wordt uitgesloten, wat men van elk menselijk verbond zou ontkennen. Het woord in de grondtekst diatheke geeft een beschikking te kennen, die iemand neemt over hetgeen waarover hij als eigenaar beschikken kan en ook het verband spreekt voor het vasthouden van deze betekenis, omdat van het ontvangen verder toegedacht en toegezegd geen sprake is en over een erven gehandeld wordt, waarbij buiten aanmerking blijft dat een mens alleen met het oog op zijn dood zo'n beschikking over het zijne pleegt te maken.

16. Nu zo zijn, als wij hier juist acht geven op de woorden van het testament, de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken, zodat hierbij minder gehandeld wordt van Abrahams eigen persoon, maar veel meer over zijn zaad, zoals datvooral op die plaats uitkomt, waar de bevestiging van het testament door een uitdrukkelijke eed van God plaats heeft, namelijk in Gen. 22: 16 vv. Hij, God, die daar de belofte geeft en deze op de manier van een testament rechtskracht geeft, zegt niet (vgl. van de aangehaalde plaats vs. 18): "en de zaden", het woord in het meervoud gebruikend, als van velen, alsof het gezegend worden verschillende personen aanging, maar als van één, opwie alles uitloopt: "en uw zaad" hetwelk zoals ieder zal erkennen, Christus is, de toen nog toekomstige Heiland (vs. 17 en 19).

Volgens de woorden hebben wij niet te denken aan de belofte van God in Gen. 13: 15 en 17: 8, "al dit land, dat u ziet, zal Ik u geven en aan uw zaad tot in eeuwigheid", waarover Abraham zelf door de vorm, zoals die in Gen. 24: 7 gevonden wordt, te kennen geeft dat hier minder sprake is van zijn eigen persoon dan van zijn zaad. Maar nu zijn er bij ons vers twee moeilijkheden; de eerste is deze: hoe kan Paulus op de plaatsen, die aan het zaad van Abraham het bezit van het land Kanaän beloven, onder dit zaad de Heere Christus verstaan?

Is de belofte niet integendeel vervuld aan het volk, dat van Abraham afstamt, aan de kinderen van Israël en is het zo niet bepaald hiervan gezegd? In de eerste letterlijke zin is het dat zeker. Toch geeft Jesaja (Hoofdstuk 8: 8) als hij het Joodse land noemt "Uw land, o Immanuël", duidelijk genoeg te kennen dat reeds toen de toekomstige Christus eigenlijk dat zaad van Abraham was, dat het land in bezit kreeg, om eens daarin te verschijnen en zijn werk te volbrengen. En zo wordt in het bijzonder door de profeten van de ballingschap de gedachte in de kinderen van Israël levendig bewaard, dat hun land, dat het edele, schone, dierbare land wordt genoemd (Jer. 3: 19. Dan. 8: 9; 11: 16. altijd verwoest en ellendig kon zijn, maar nog eens tot de hoogste bloei zou worden verheven, omdat dit het land van de Messias was. Deze komt dan ook in de gelijkenis van de boze landlieden (Matth. 21: 33 vv.) voor als de wettige erfgenaam, die Hem uit de wijngaard uitstoten en Hem ombrengen om zichzelf tot de erfgenamen te maken, dat duidelijk in bepaalde betrekking staat tot het Joodse land en tot het bezitten van de heerschappij daarvan. In Hem en door Hem moet het dan ook plaats hebben dat uit Kanaän, dit middelpunt of de navel van de aarde, de zaligheid zich uitbreidde over alle landen en alle geslachten op aarde gezegend worden. Hebben wij daarmee een moeilijkheid terzijde gesteld, wij ontmoeten nu een tweede, nog veel grotere. Hoe kan Paulus daaruit, dat overal, waar God een belofte geeft aan Abraham en zijn zaad en voor "zaad" niet de meervoudige maar de enkelvoudige vorm is gebruikt, daaruit een bewijs afleiden, dat men bij het woord niet aan een veelheid van personen, maar slechts aan één, aan Christus, te denken zou hebben, omdat het toch een collectivum of verzamelwoord is, dat in het algemeen geen meervoudsvorm (vooral in het Hebreeuws) heeft, maar reeds in de singularis een groter getal bevat? Het schijnt een Rabbijnse, ja bijna rabulistische manier van bewijsvoering te zijn, ten opzichte waarvan Hiëronymus beweert, dat de apostel, die allen alles geworden is, opdat hij overal enigen mocht zalig maken (1 Kor. 9: 19 vv.), hier ter wille van de uitzinnige Galaten (vs. 1), eveneens onverstandig zou zijn geworden. Ondertussen is het een valse voorstelling dat Paulus hier een bewijs zou willen leveren en zich daarvoor zou bedienen van een onhoudbaar, voor spraakkundigen geheel onvoldoende en alleen onverstandigen misleidend bewijsmiddel. De zaak, waarvan sprake is, dat namelijk het zaad van Abraham, waaraan de goddelijke belofte gegeven is, zijn enig toppunt, zijn hoofd en hoogtepunt in de Messias heeft, stond voor het Joodse volk en tevens voor de Galaten reeds zo vast, dat een bewijs voor deze, door de geschiedenis van de zaligheid zelf ontwikkelde waarheid volstrekt niet eerst nodig was. Daarom geeft de apostel in de woorden: "nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken, dat is Christus" niet een bewering, voor welke juistheid hij in de tussengevoegde woorden: "Hij zegt niet: "en de zaden" als van velen; maar als van een: "en uw zaad" het bewijs wilde leveren. Hij drukt integendeel een theocratisch bewustzijn uit, dat de enkelvoudige vorm "zaad" op die plaatsen van de goddelijke belofte niet als een collectivum opvat, zoals het anders zeker moet worden verstaan (vgl. Gen. 15: 13 vv.), maar als een werkelijke singularis, die het ook kan zijn (Gen. 4: 25 vgl. 1 Sam. 1: 11 en dat kan hij, omdat hem zo'n grammatische spreekwijze, als waarvan wij ons hier bediend hebben, ter beschikking staat, alleen op die manier spraakkunstig uitdrukken, dat hij een meervoudsvorm "de zaden" maakt, tegenover de enkelvoudsvorm stelt en nu aan de ene, zowel als aan de andere een verklarende toevoeging geeft.

17. En dit zeg ik, hetgeen ik in de beide vorige verzen heb gezegd, wil dit te kennen geven: het verbond, dat volgens vs. 16 te voren van God bevestigd is, of kracht heeft gekregen op Christus, dat op Hem doelde, door wie het tot vervulling is gekomen, wordt, omdat het volgens vs. 15 niet op te heffen is door de wet, die a) na vierhonderd en dertig jaren gekomen is Ex 12: 40, niet krachteloos gemaakt, om de belofte teniet te doen, zoals die dwaalleraars u voorstellen. De wet, die zovele eeuwen later gekomen is, kan onmogelijk een voorwaarde

zijn voor het ontvangen van de erfenis, maar in de plaats van de belofte komen zonder die uitdrukkelijk op te heffen.

a) Gen. 15: 13. Hand. 7: 6.

Hetgeen Paulus vergelijkenderwijze in vs. 15 gezegd heeft, en hetgeen hij volgens vs. 16 op de beloften, die aan Abraham en zijn zaad gegeven zijn, op Christus kan toepassen, gebruikt hij nu tot dat doel. Een beschikking, een testament, dat door God geldig gemaakt is en dus kracht van wet heeft verkregen, kan door de wet niet worden opgeheven. Welk testament bedoeld is blijkt ondubbelzinnig uit het verband, want hier was slechts sprake van dat verband, dat door God voor Abraham en zijn zaad was gesteld. Dit testament was bevestigd, was geldend geworden van het ogenblik af dat God Abraham voor zich en zijn zaad die toezegging op de plechtigste manier gegeven had. Het "van te voren" hetwelk Paulus voegt bij het "bevestigd" ziet op de wet, die na 430 jaren gegeven is. Door de laatste nu, zo zet hij uiteen, kon evenmin als een testament van mensen worden omvergestoten, nadat het eenmaal kracht van wet heeft verkregen, ook Gods testament met de beloften, die aan Abraham en zijn zaad, dat Christus is, gegeven waren, niet terzijde worden gesteld, omdat het toch deze 430 volle jaren reeds juist had gehad en van kracht was geweest.

Het getal van de jaren, waarna de wet is ingetreden, noemt Paulus niet alleen daarom, omdat het gezag van een beschikking des te groter wordt hoe langer die in onbestreden juist bestaat, maar ook daarom, omdat de lange tussenruimte de wet van de beschikking Gods over Zijn eigendom, die lang van te voren gereed was en van kracht was, op die manier scheidt, dat die zonder verband met haar staat, iets nieuws en anders is en niet gehouden kan worden voor een nog tot haar behorende, een bestanddeel daarvan vormende bepaling.

18. Beide naast elkaar te plaatsen, alsof door de wet nog een tweede bij het eerste, de belofte, zou gekomen zijn, zoals de eigenlijke mening van de dwaalleraars is, geeft bepaald onzin; want als de erfenis (Efez. 1: 11; 5: 5. uit de wet is, zo is zij niet meer, zoals toch oorspronkelijk was vastgesteld, uit de belofte (Rom. 4: 14); maar God heeft ze Abraham door de belofte genadig gegeven en bij deze staat van zaken is het ook gebleven, de wet heeft daarna niets hoeven te veranderen.

Het is onmogelijk gerechtigheid en zaligheid te hebben, deels uit de werken van de wet, deels uit genade; want het zijn elkaar tegensprekende zaken, die elkaar opheffen; het moet of uit de werken alleen zijn, of alleen uit genade.

Zolang het menselijk hart zijn liefde in valsheid nog tussen licht en duisternis verdeelt, zou hem niets meer behagen dan zo het tussen de belofte en het ontvangen uit verdienste kon rondspringen, d. i. zich, zover het kon reiken, op wet en verdienste kon beroemen en waar het niet toereikende was, uit de belofte de genade en verdienste van Christus er kon voorspannen. Dan hoefde men zeker nergens diep te graven, de wet slechts een weinig ter harte te nemen en over het verkrijgen van genade zich ook niet bijzonder ongerust te maken. Maar met zo'n gedeeld hart heeft men noch toegang tot de genade, noch ingang in de eeuwige erfenis.

Wet en belofte moeten zorgvuldig worden onderscheiden. Zij zijn elkaar naverwante burenen, als zij naast elkaar zijn in de ziel, maar in hun werk behoren zij ver van elkaar gescheiden te zijn, zodat de wet heerschappij heeft over het vlees en de belofte liefelijk en heerlijk gebied voert in het geweten. Om het woord van de waarheid juist toe te passen moet een groot verschil gesteld worden tussen de belofte en de wet, als tussen inwendige aandoeningen en de

gehele praktijk van het leven. Het is niet om niet, dat Paulus dit onderwerp zo nauwkeurig behandelt. Hij voorzag in de geest, dat die verkeerdheid in de kerk zou insluipen, dat Gods woord zou worden vermengd, dat is: dat de belofte onder de wet zou worden vermengd en zo ten slotte verloren. Want als de belofte met de wet doorengemengd is, is die niets anders geworden dan wet. Laat Christus altijd voor ogen staan, als een zeker kort begrip van alle bewijzen tot verdediging van het geloof, tegenover de gerechtigheid van het vlees, tegenover de wet, tegenover werken en verdiensten.

19. Waartoe is dan de wet? Die kan toch niet om niet zijn gegeven, maar moet een bepaalde aanleiding en een bepaald doel hebben. Op die vraag moet worden geantwoord: a) Zij is als het testament van de belofte reeds sinds lang aanwezig was, op haar tijd omwille van de overtredingen daarbij gesteld. De overtredingen waren bij de kinderen van Abraham reeds zozeer toegenomen, dat de oorspronkelijke verhouding van de vrijwerkende genade niet meer kon bestaan. Zoals zij echter zo'n accessorische betekenis heeft, zo heeft zij ook slechts een transitorische, want slechts zolang is zij er bijgekomen, of er nevens ingetreden (Rom. 5: 20. totdat het zaad gekomen zou zijn, die het beloofd was, namelijk Christus (vs. 16), wanneer zij weer moest terugtreden (Rom. 10: 4). En zij is door de engelen, die aan Gods kant staan (Hand. 7: 53. Hebr. 2: 2) besteld in de hand van de middelaar, die aan de kant van het volk stond en dat vertegenwoordigde, van Mozes, die de beide tafelen moest ontvangen en aan het volk overgeven (Hand. 7: 38. Joh. 1: 17. Deut. 5: 5). Dit was tot een teken daarvan, dat daarbij tussen God en het volk een toestand van verwijdering en scheiding bestond en niet een van vriendschap en gemeenschap.

a) Joh. 15: 22. Rom. 4: 15; 7: 8.

Sommigen hadden kunnen zeggen: als de wet, dat is de werken, gedaan in gehoorzaamheid aan de wet, niet rechtvaardigen, dan is de wet, op de berg Sinaï door Mozes gegeven, tevergeefs en nutteloos; want waarom werd toch de wet gegeven, die zoveel plichten voorschrijft, het leven belooft aan de gehoorzamen en de toorn en de vloek dreigt aan de ongehoorzamen, als de erfenis niet komt door de wet? De apostel antwoordt dat een groot doel, waarom de wet gegeven was, was de zonde te ontdekken en de rampzalige staat van een zondaar om de zonde te doen zien en hem op te leiden om naar een behoudmiddel uit te zien.

20. En de middelaar (daarop moet bij de zo-even meegedeelde omstandigheid, dat tot oprichting van het verbond van de wet en Mozes een middelaar nodig geweest is, wel worden gelet), is niet middelaar van een; hij is niet daar, waar slechts één zijn werk doet, die over het zijn vrij beschikt, zoals dat bij het oprichten van het verbond van de belofte (vs. 16) het geval is geweest, maar alleen daar, waar twee partijen aanwezig zijn, die met elkaar moeten worden vergeleken; maar God is één, zoals de wet zelf van Hem getuigt (Deut. 6: 4). De oprichting van de wet dus, die door een middelaar heeft plaats gehad en waarbij een zich partij stellen plaats had, kan geen openbaring van de zaligheid zijn, naar haar waarachtig, innerlijk wezen, omdat deze in de eenheid moet bestaan.

Wij bevinden ons hier op een plaats, waarvan zo vele verklaringen zijn, dat men, in het bijzonder wat het 20e vers aangaat, het getal gemakkelijk op 300 zou kunnen stellen. Wij hoeven ons echter om die massa niet te bekommeren, maar zullen stap voor stap de woorden beschouwen en dan steeds slechts de een en de andere mogelijkheid van juiste verklaring zien, waartussen wij moeten kiezen en dan zal ook de keuze, als wij grondig overwegen, ten slotte niet meer twijfelachtig blijven. Komt, zo moeten wij, wat het verband aangaat, ons voorstellen, bij hetgeen in de vorige verzen door de apostel is voorgedragen, de wet voor als

bijna losgerukt van het goddelijk raadsbesluit van de zaligheid en van de verlossing, alsof het op haar niet meer aankwam, dan kan Paulus een nadere uiteenzetting niet achterwege laten wat de wet dan toch betekent. Zij behoort toch zonder twijfel ook tot de goddelijke middelen ter zaligheid en moet dan ook haar hoge betekenis hebben in het goddelijk rijkgebied, als niet meer voor het tegenwoordige, dan toch voor het verleden. Hij werpt daarom de vraag op: "waartoe is dan de wet?" Hij geeft daarop ten antwoord: "Zij is omwille van de overtredingen daarbij gesteld." Volgens de grondtekst ligt de nadruk op "omwille van de overtredingen." De apostel zou dus als de goddelijke bestemming van de wet hier die noemen, dat de zonden van het uitverkoren volk niet zoals die van de heidenen (vgl. Rom. 4: 15; 5: 14) alleen van natuurlijke aard waren, d. i. uitwassen van de goddeloze, vleselijke gezindheid en schendingen van de zedewet, die reeds in het geweten aanwezig was. Hij wil ze voorstellen als overtredingen van een wet, die nog in het bijzonder is geopenbaard, die de grond van het met dat volk gesloten verbond vormt en vloek of zegen vastknoopt aan het overtreden of houden. Hij wil dus aan deze een meer ontwikkelde, meer bewuste en strafwaardige vorm geven (Rom. 5: 20). Wij zouden dan dit denkbeeld krijgen, als waarop Paulus doelde: de wet, in plaats van behulpzaam te zijn tot het verkrijgen van de belofte, werkt integendeel juist het tegenovergestelde uit; zij leidt niet tot gerechtigheid en zaligheid, maar alleen tot des te grotere schuld en verdoemenis. Had echter de apostel dit bedoeld, dan zou hij zich wel niet zo kort hebben uitgedrukt en zou wel niet zo snel daarover zijn heengestapt, zonder zich nader te verklaren, terwijl toch het daarmee uitgesproken doel van de wet slechts een middendoel is, terwijl men daarbij het eigenlijk einddoel nog moet aanvullen (Grimm: ut peccata naturam transgressionum induerent, eoque modo peccatorum conscientia acueretur et redemptionis desiderium excitaretur). Nu kan echter het Griekse woord, dat wij vroeger "omwille van" vertaalden (carin) ook zoveel als "naar aanleiding van" betekenen (Efez. 3: 1 en 14. Luk. 7: 47. 1 Joh 3: 12; dan is de bedoeling van de zin deze: Naar aanleiding van de zonden en overtredingen, die gedurende de 430 jaren sinds God de erfenis aan Abraham door de belofte uit vrije genade had geschonken (vs. 17 v.) steeds toegenomen zijn bij diens lichamelijke nakomelingschap, de kinderen van Israël (men moet in het oog houden, dat het woord "overtredingen" in de grondtekst het artikel bij zich heeft), is de wet erbij gekomen om een verhouding voor een tijd te regelen, totdat het zaad, waaraan de belofte geschied is, d. i. Christus kwam. Om de toenemende overtredingen kon namelijk God niet meer in de vriendschappelijk-vaderlijke betrekking, waarin Hij tot de aartsvaders gestaan had, ook tot het volk blijven, dat uit hen was voortgekomen; Hij kon niet meer zo onvoorwaardelijk Zijn vrije genade laten werken, als tegenover een Abraham en de andere aartsvaders, Hij moest integendeel in een andere verhouding tot dit volk komen, in die van een tuchtmeester (vs. 24 v.), streng eisende en verbiedende en met harde straffen de overtreding bedreigende, ja die zelfs plaatsend onder de vloek, om haar zoveel mogelijk in toom te houden en het verder voortgaan enigermate te verhinderen. Men heeft veel die laatste bedoeling, dat de wet gegeven zou zijn om een grendel voor de zonde te zijn (Luther: "evenals men een beest aan een ketting legt, dat het niet verscheurten ombrengt wat het maar vangen kan, zo bindt de wet ook de mens, die van nature tot allerlei boosheid en zonde geneigd is, opdat hij niet, zoals hij graag zou willen, zonde pleegt en schade veroorzaakt onmiddellijk in het woord van de apostel willen vinden: "dat is het burgerlijk en uitwendig nut van de wet, dat zij ons als een toom terughoudt van de zonde; was er geen wet, dan zouden wij ons als een volle stroom met alle graagte in allerlei zonden storten." Maar evenals bij de vroeger door ons afgewezen betekenis, als zou de bestemming van de wet van die kant zijn voorgesteld, dat zij de zonden tot overtredingen maakte en zo de strafwaardigheid van hen, die onder haar gesteld werden, verhoogde, het "ten beste of ten voordele van de overtredingen", dat de Griekse uitdrukking, waarvan Paulus zich bedient, kan betekenen, te zeer gedrukt wordt, zo wordt nu hier een juist daaraan tegenovergestelde betekenis aangenomen. Dan zou het "omwille van de

overtredingen" zoveel zijn als "tot voorkomen of onderdrukking van de overtredingen", dat een uitlegging zou zijn tegen de regels van de taal. Als wij de draad verder spinnen, dan leidt het woord van Paulus zeker tot die gedachte; in de eerste plaats ligt die er echter niet in, maar de zonden, die bij de nakomelingen van Abraham, die toch reeds in de godsdienst, van de aartsvaders tot hen gekomen een bovennatuurlijke openbaring van God bezaten, van de beginne overtredingen waren en met name wat de afgoderij, die hoofdzonde, aangaat, de zonden van de heidenen in doemwaardigheid verre overtroffen, worden als oorzaak beschouwd van een veranderde betrekking tussen God en het volk in vergelijking met de vroegere verhouding tussen God en Zijn vriend Abraham (Jak. 2: 23. Jes. 41: 8). Deze veranderde betrekking krijgt nu daardoor haar vorm, dat de wet, die een tuchtmeester is, in de plaats van de belofte treedt, zonder dat toch, zoals vs. 21 dit aanwijst, de wet tegen de belofte zou zijn. Van het vaste standpunt, hiermee genomen, verstaan wij ook wat het karakteriseren van de wet wil zeggen: "en zij is door de engelen besteld in de hand van de Middelaar." Als de Mozaïsche wetgeving, wat de samenhang betreft, gesteld wordt tegenover andere wetgevingen, buiten het gebied van de bijzondere openbaring voorkomend, zoals dat in het bijzonder het geval is in Deut. 33: 2 en Hand. 7: 53, dient het op de voorgrond stellen van de omstandigheid, dat zij door de bemiddeling van de engelen gegeven is, tot haar verheerlijking. Maar hier sluit zich dat op de voorgrond stellen aan een uitspraak welke de tijd van de wet voorstelt als een "omwille van de overtredingen" noodzakelijk tussenstation tussen de tijd van de belofte en de tijd van de vervulling ("totdat het zaad gekomen zou zijn, die het beloofd was. Deze dient dan duidelijk om te wijzen op het karakter van het tijdelijke, dat de wet in vergelijking met de vroegere gaven van de belofte aan Abraham en de latere overgave van de erfenis aan zijn zaad aankleeft. Deze beide geschieden onmiddellijk door God zelf. Daarentegen wordt de toedeling van de wet van de kant van God door de engelen volbracht (in Hand. 7: 53 zegt Stefanus: "u, die de wet ontvangen heeft door bestellingen van engelen" en het in ontvangst nemen van de wet aan de kant van het volk geschiedt door de hand van de middelaar en dat wijst op een diepe kloof, die tussen God en het volk bestaat en alleen daardoor overgekomen wordt, dat aan beide kanten een dienst van een middelaar plaats heeft. Wat nu de inhoud van vs. 20 aangaat, over welks juiste verklaring het meest strijd is onder de uitleggers, zo kan bij de eerste zin: "de middelaar is niet van een" (de herhaling "middelaar" is door de Statenvertalers tussengevoegd) slechts tweeërlei mening in aanmerking komen. De bedoeling is of deze: "een middelaar mag niet slechts tot de ene kant of partij behoren, maar moet tot beide delen behoren, waarvoor hij optreedt. Of de zin wil te kennen geven dat daar, waar slechts één is, een middelaar zijn plaats niet heeft, maar slechts daar, waar twee partijen aanwezig zijn, die met elkaar in aanraking komen, in welk geval de vertalers goed hebben gedaan met het woord middelaar aan het einde nog eens neer te schrijven. De plaatsing van de woorden in de grondtekst (er staat niet: *oua estin enog, maar enog oua estin*) laat de eerste opvallend niet toe, maar beslist ten gunste van de laatste. Daarbij komt dan de gedachte voor, die telkens op de voorgrond treedt, dat bij de wetgeving tussen God en het volk de kloof zich openbaart, zodat beiden twee partijen vormen, die door een middelaar met elkaar onderhandelen of een verdrag sluiten, waarmee ook de voorstelling van het voorgevallene voor de afkondiging van de 10 woorden, zoals wij die in Ex. 19: 3-8 lezen, juist overeenstemt. Maar wat moet nu de tweede zin betekenen: "maar God is een" over welk woord reeds velen hebben gewanhoopt, of er een gepaste zin aan zou kunnen worden gegeven? Het is duidelijk, dat de woorden van de apostel moeten worden aangevuld met iets, waarover hij meende dat de lezer het zelf zou vinden, ook zonder dat hij het schreef. En dan moet het iets zijn, dat uit het vroeger gezegde bij logisch juist denken vanzelf spreekt en dat de gedachtenreeks in de beide verzen vervat afsluit, omdat toch met het volgende vers een nieuwe vraag in behandeling komt. Wij hebben boven de aanvullingen bijgevoegd, die wij voor overeenkomstig met de zaak houden en plaatsen nu hier als nadere verklaring het volgende

woord van Delitzsch: "Alleen daar, waar God in Zijn eenheid en enigheid Zich openbaart, is een openbaring radio directo, of zonder straalbreking, aanwezig. Zo'n openbaring is de belofte, die in het Evangelie tot vervulling komt, die de daad van God aan de mensheid tot inhoud, Gods genade tot beweeggrond heeft. Daarentegen heeft de Wet naar haar betekenis, naar karakter en inhoud een even zo sterk menselijke als goddelijke kant en was haar wijze van openbaring een andere, omdat zij door engelen, dus niet onmiddellijk door God en pas door Mozes, dus slechts indirect tot Israël kwam, een individuele vorm aannemend, overeenkomend met het karakter van Israël en lettend op de omstandigheden van het volk, welks levensregel het bestemd was te worden. En zeker geen diepere opvatting van het onderscheid van Wet en Evangelie dan deze Paulinische. " Zo schrijft Nebe: "omdat bij het sluiten van het verbond, bij de wetgeving, engelen als dienstbare geesten, hier bij de aanbidding van de belofte, God in persoon; omdat een Middelaar, die de gave van God, die Wet, tot het volk brengt, hier God van aangezicht tot aangezicht met de aartsvader sprekend, door een Middelaar, die tot twee behoort, die tussen twee heen en weer gaat, die tussen deze een verdrag opricht en hier God, die één is, die niet tot verschillende personen behoort, niet tussen anderen eerst afspraak moet doen plaats hebben, maar die één is, die Zichzelf toebehoort, die zelfstandig, ongebonden, vrij is". Hiermee kunnen wij wel deze moeilijke plaats laten rusten.

21. Naar aanleiding van het zo-even gezegde worden wij geleid tot de volgende vraag: "Is dan de wet tegen de beloftenissen van God, als haar manier van openbaring juist tegenover die van de belofte stond? Staat zij wat haar aard en haar inhoud aangaat met deze in tegenspraak, zodat zij haar ophief, of de vervulling van het beloofde in de weg zou staan? Nee, integendeel zou de weg van de wet die kunnen zijn, waarop het tot die vervulling kwam (Luk. 10: 28). Want als er een wet in die van Mozes gegeven was, die machtig was levend te maken, als zij degenen, die zij gegeven is, ook de krachten van de Heilige Geest kon verlenen, om haar zo te houden als zij moet worden gehouden, zo zou echt de rechtvaardigheid, die hoofdvoorwaarde tot het verkrijgen van de beloofde zaligheid, uit de wet zijn. Het zou dan wezen zoals de ijveraars voor de wet beweren, maar alleen ten gevolge van een miskennis van de haar aanklevende machteloosheid tot vernieuwing van het hart en tot heiliging van het leven (Rom. 7: 14; 8: 3. 2 Kor. 3: 6 7. 14 8. 3 2Co).

De zin "als er een wet gegeven was, die machtig was levend te maken" geeft te kennen, dat wat, zo uit de Mozaïsche wet de rechtvaardiging moest komen, het geval moest zijn, maar in waarheid het geval niet is. Om de rechtvaardiging mee te delen is het toch niet voldoende, dat de wet door God gegeven en daarom zelf rechtvaardig, heilig en goed is, maar om het menselijk wezen, dat dood in zonden is, moest de wet de kracht hebben dit eerst weer levend te maken, of de Heilige Geest mee te delen (vs. 2); want het is de Heilige Geest, die levend maakt. De Mozaïsche wet, die deze niet kan mededelen, werkt, ondanks haar heiligheid als letter (2 Kor. 3: 6), de dood.

Als een wet van die aard was gegeven, dat die het kunnen doen bezat levend te maken, de vleeselijke en in zonden doden mens in een geestelijke en in God levende mens te herscheppen, daarom rechtschapen vervullers van haar zelf te scheppen, dan zou werkelijk, en niet slechts in de inbeelding van degenen die het Evangelie verkeren, de gerechtigheid een zaak van de wet zijn een vrucht van het echtverbond tussen de wet en het volk van Israël. Nu is echter de wet wel geestelijk en levend (Rom. 7: 14. Hand. 7: 38), als het Woord van God, dat geest en leven is (Hebr. 4: 12), maar geest en leven te geven, de levendmakende Geest in onze harten te zenden, opdat de gerechtigheid, door de wet geëist, in ons vervuld wordt (Rom. 8: 4), dat kan zij niet, omdat zij geen gevende, maar alleen een eisende aard heeft. De wet

zegt wel: "de mens, die mij doet, zal door mij leven", maar zij maakt de mens niet geestelijk levend tot het werk van de rechtvaardigen, die het erfdeel van het leven verkrijgen.

22. Maar het is geheel anders. Zo'n wet is niet door Mozes gegeven; de Schrift, dat is God, naar de getuigenissen in de wet neergelegd (vgl. vs. 8) heeft het alles, heeft de gehele mensheid, zowel de Joden, die de wet hadden ontvangen, als de heidenen, die zonder wet waren gelaten (Rom. 3: 9 en 23), onder de zonde besloten. Zij heeft ze allen onder haar verplichtingen gesteld, zodat alles als achter slot en grendel door haar wordt gehouden en zich niet vrij kan bewegen (Rom. 11: 32), opdat de belofte, of het beloofde, namelijk gerechtigheid en eeuwig leven, uit het geloof van Jezus Christus, zoals dat vanaf het begin aan Gods raadsbesluit was, aan de gelovigen zou gegeven worden, zonder enige andere voorwaarde, dan die van het geloof, voor haar toedeling te eisen (Rom. 3: 22), dus geenszins het zich stellen onder de wet (Hoofdstuk 4: 21).

Ook deze plaats zou bedenking kunnen verwekken, dat het "besloten" als een goddelijke werkzaamheid voorkomt ten opzichte van het boos zijn van de mensen; maar het zondig geworden zijn van de mensen wordt hier verondersteld; alleen dit wordt beweerd, dat het voor God behaagde, dit niet dadelijk (ook niet door de wet) weer op te heffen, maar de mensen een tijdlang in de zonde te laten en eerst met Christus de verlossing te zenden.

Het "besluiten onder de zonde" drukt uit, dat alle mensen niet alleen nu en dan zondigen, maar dat de zonde over hen heerste, dat zij zich allen in dienstbaarheid bevonden (Rom. 5: 21).

Het besluiten onder de zonde is geen afsluiten van de genade, maar integendeel, alles wordt onder de zonde besloten, opdat niemand zijn hulp bij de wet zou kunnen zoeken, maar integendeel ieder wordt gedrongen om zijn zaligheid alleen bij de belofte, d. i. alleen bij de vrije genade van God in Christus te zoeken.

EPISTEL OP NIEUWJAARSDAG

Men kan wel aannemen, dat de oude kerk dit epistel koos, omdat daarin sprake is van de doop, die het tegenbeeld is van de besnijdenis, waarover het Evangelie (Luk. 2: 21) handelt. De doop nu maakt ons tot kinderen van God en tot erfgenamen van de belofte en dat geeft ons troost en vertrouwen, vreugde en vrede op deze dag, waarop de vraag zich als vanzelf aan ons opdringt: "Wat zal het zijn? "

Christus heeft of de Nieuwjaarsdag de naam Jezus ontvangen. In die naam, in het geloof in Jezus, moeten wij het nieuwe jaar beginnen; en dat kunnen wij, want wij zijn als Christenen kinderen van God, zoals dit epistel ons voorhoudt.

Hoe wij het kinschap van God of de nieuwjaarsdag mogen toepassing: 1) als een voldoende toezegging, 2) als een heilige vermaning van God, onze Vader.

Hoe de zekerheid van ons kinschap van God ons versterkt tot de loop in het jaar, dat voor ons ligt: 1) Zij schenkt als de ware vrijheid, 2) zij plaatst ons in de ware gebondenheid. - U bent kinderen van God: 1) dat vertroost u bij de aanklachten uit het verleden, 2) dat wekt u op tot heiliging, voor het tegenwoordige. 3) dat vervult u met blijde hoop voor de toekomst.

Wat de heilige apostel ons voor het nieuwe jaar meegeeft: hij drukt ons drie woorden op het hart: 1) u bent allen kinderen van God door het geloof, 2) u bent allen één in Christus Jezus, 3) u bent naar de belofte erfgenamen.

De zaligste overgang in het nieuwe jaar: 1) als wij de zonde en de dwang van de wet ontgroeid zijn en door het geloof Gods kinderen worden; 2) als wij een nieuw leven naar Christus' voorbeeld beginnen en ons in liefde verenigen; 3) als wij de hoop in het oog houden, eens het eeuwige Jubeljaar in de hemel te vieren.

Wat wij als pelgrims van Christus zouden kunnen zijn en wij daarentegen in onze eigen treurige toestand zijn: Wij konden

1) vrij zijn ondanks alle gebondenheid en zijn daarentegen gebonden ondanks alle vrijheid; 2) veilig zijn in weerwil van alle gevaar en zijn daarentegen in gevaar ondanks alle veiligheid; 3) overal broeders hebben ondanks alle verlatenheid en zijn daarentegen verlaten ondanks alle verbroedering; 4) rijk in hoop zijn ondanks alle armoede en wij zijn daarentegen arm ondanks alle volheid van de hoop.

De nieuwjaarsgroet van de Kerk aan haar leden: "u bent allen kinderen van God door het geloof in Christus Jezus": zij bevat

1) een blijde boodschap, 2) een hartelijke bede en 3) een ernstige vermaning. (EIG. ARB.).

23. Maar eer het geloof in Jezus Christus (vs. 22; Hoofdstuk 1: 23) kwam, als de ware weg ter zaligheid ons werd voorgesteld (Hand. 16: 31) waren wij, Christenen uit de Joden (vs. 13), onder de wet als onder de handen van een machthebbende in bewaring gesteld, als in een kerker ingesloten (Wijsh. 17: 16. en wij zijn besloten geweest tot op het geloof, dat ter zijner tijd (Hoofdstuk 4: 4) geopenbaard zou worden en ons nu vrijheid heeft aangebracht (Hoofdstuk 4: 5; 5: 18. vgl. en "Eze 20: 37.

Het doel van deze voorstelling van de staat van de wet is niet meer alleen het grote onderscheid tussen de wet en het testament van de belofte nog nader in het licht te stellen, zoals dat reeds in vs. 19 vv. geschied is; maar nu moet worden aangewezen hoe het doel van de wet toch in meer diepe grond overeenstemde met dat van het testament van de belofte (er dus niet tegen indruiste vs. 21). Het eerste op de vervulling van het volgende voorbereide; want "wij waren onder de wet in bewaring gesteld en zijn besloten geweest" zegt Paulus (van de mensheid in het algemeen vs. 22 nu tot Israël in het bijzonder overgaande), "tot op het geloof, dat geopenbaard zou worden. "

Niet als menselijk gedrag, maar als gave van God komt het geloof hier in aanmerking en daarom niet als een zaak van de bijzondere personen, die geloven, maar in zijn bestemming voor de wereld, waaraan het wordt bekend gemaakt; met andere woorden, er wordt gesproken over hetgeen naar de geschiedenis van de zaligheid datgene geweest is, dat gemeenschap teweegbracht. Dit was tot op Christus de wet en pas nadat Hij geopenbaard is, is het geloof. Vroeger, zegt Paulus, zich ook insluitende in de gemeente, waarin de zaligheid werd voorbereid, zoals die vóór Christus geweest is, werden wij allen onder de wet in bewaring gehouden en besloten tot op het geloof. Israël had dus een wet ontvangen om als gemeente te leven, onder welke wet het niet anders kon dan het geloof tegemoet gaan, waarvan de openbaring zou zijn het einde van zijn besloten zijn onder de wet.

Het Joodse volk werd onder de bewaring van de wet besloten, opdat het zelf voor het Evangelie rijp zou worden en ook de heidenen de mogelijkheid van de zaligheid zou bewaren;

dieper kan de wereld-historische betekenis van dit merkwaardige volk niet worden opgevat. Evenals in de mens in het bijzonder te midden van het gewoel en de strijd van zijn natuurlijke neigingen één vast punt, één ontoegankelijk heiligdom blijft, het geweten, welks stem wel kan worden verdoofd, maar nooit geheel verstomd en waarheen de laatste straal van het gods-bewustzijn vlucht, zo bewaarde God in de mensheid onder de woeste wateren van de volken, die even zovele vertegenwoordigers zijn van de krachten en begeerten van het vlees, één volk, afgesloten en omdijkt, een volk dat Hij door Zijn eigenaardige leiding terughield van de dwalingen van het heidendom, alhoewel het ook vaak dreigde daardoor te worden overstroomd en waarin het bewustzijn van de ware God en de kennis van de zonde, als een heilige vonk werd bewaard, die in Christus tot een licht voor de wereld zou worden. Evenals het geweten van de mens door het gebod van God wordt gewekt en gescherpt, zo werd het Joodse volk door de Mozaïsche wet het hart van de volken, dat de dodelijke smart van de zonde ondervond, het geweten van de mensen, dat in zijn banden naar bevrijding verlangde.

24. Zo dan, de wet is, juist hierdoor dat zij ons bewaarde en besloten hield tot op het geloof, onze (namelijk van ons leden van de kerk, die uit de Joden zijn gewonnen) tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij, zoals dan ook werkelijk met ons heeft plaats gehad (Hoofdstuk 2: 15 v.) uit het geloof gerechtvaardigd zouden worden (Rom. 10: 4).

a) Matth. 5: 17. Hand. 13: 38.

De "tuchtmeester" zoals het woord, dat in de grondtekst staat en eigenlijk "knapenleider" betekent door de onze is vertaald, was een slaaf, die zorg droeg voor de zoon des huizes gedurende zijn kinderjaren, hem terecht wees, naar de scholen en gymnasieën en overal elders heenleidde en wie de vrijheidminnende knapen makkelijk een harde, heerszuchtige aard verweten en vaak niet zonder reden. Echter ligt het begrip van een strenge wachter of drijver niet in onze plaats opgesloten, evenmin in 1 Kor. 4: 15.

De wet verdient de naam van tuchtmeester om twee redenen: 1) de tuchtmeester stelt zich tegenover zijn kwekeling gebiedend en verbiedend, soms met straffen bedreigend, zeker de vrijheid beperkend en legt hem in dit opzicht een dwang op; er heeft een bewaard en besloten zijn onder hem plaats; 2) deze beperking van de vrijheid, die gehele verhouding van onderdanigheid is echter geen doel, maar heeft alleen plaats als middel en dient om tot het hogere doel te leiden, dat de kwekeling erdoor wordt opgevoed tot mondigheid, tot het innemen van die trap, waarvoor hij bestemd is; hij wordt bewaard en besloten alleen voor hetgeen zal worden geopenbaard. En juist dat tweevoudige was volgens vs. 23 ook bij de wet het geval.

De voorstelling van de wet als een tuchtmeester wil door de woorden "tot Christus" haar bestemming uitdrukken om degenen, die onder haar gesteld zijn, in de richting tot de toekomstige Christus te houden, terwijl zij hen verhinderde een andere richting in te slaan, of hen bewaard om van de weg af te raken. Stond echter de wet in zo'n verhouding tot Christus, dan was zij met de beloften van God niet in strijd, maar in overeenstemming, omdat deze in Christus vervuld zijn.

In de knaap, die onder de tuchtmeester staat, zien wij twee zaken, de eerste dat hij door zo'n vrees en door ontzag voor zijn tuchtmeester bewaard wordt voor veel kwaad, dat hij anders zou doen en terwijl hij zich aan een vrij verkeernd leven zou overgeven en geheel verwilderen. De tweede is, dat hij in zijn hart des te vijandiger wordt tegen de tuchtmeester, die zijn wil tegenstreeft. Het gaat zo met hem, hoe strenger het kwaad hem wordt verboden, des te

onaangenamer wordt hij jegens zijn gebieders gezind. En aldus staat zijn wezen op een weegschaal, zodat de zonde, naarmate zij uitwendig afneemt, zij in die mate inwendig toeneemt en gaat de ene weegschaal op, de andere gaat naar beneden. Wij zien het ook in het leven dat de jongens, die het strengst worden opgevoed, wanneer zij vrij worden, veel erger zijn dan die niet zo streng zijn opgevoed. Daarom is de natuur niet te bedwingen met geboden en straffen; men moet meer doen. Zeker als de kinderen mondig zijn geworden en begrijpen hoe nuttig voor hen de tuchtmeester was, dan beginnen zij de tucht, straf en vlijt van de tuchtmeester te prijzen en verwijten zichzelf dat zij hem niet gewillig en graag hebben gehoorzaamd. Nu doen zij zonder de tuchtmeester graag uit eigen beweging wat zij onder de macht van de tuchtmeester met tegenzin en gedwongen deden. Zo ook wij, als wij het geloof verkrijgen, dat onze ware erfenis is, aan Abraham en zijn zaad beloofd en wij begrijpen, hoe heilig en nuttig de wet is en hoe schandelijk de boze lust en begeerte, dan hebben wij de wet lief en prijzen wij haar en weer veroordelen wij onze begeerlijkheden, toen wij begonnen zijn in de wet een welbehagen te hebben. Wij doen dan ook gewillig en graag, met een blij hart wat vroeger de wet door geweld en veel dreigen ons uiterlijk afperste en waartoe zij ons inwendig toch niet bewegen kon.

25. Maar als het geloof gekomen is, dat vóór Christus als eigenlijke weg van de zaligheid nog niet bestond (vs. 23), zo zijn wij niet meer onder de tuchtmeester; deze treedt nu op de achtergrond, nadat hij zijn plicht heeft volbracht en wij bevinden ons voortaan in een andere toestand (Matth. 17: 25 vv.).

26. a) Want u bent allen, die leden van de kerk bent, niet alleen de vroegere Joden, maar ook u die van te voren heidenen was, kinderen van God door het geloof in Christus Jezus.

a) Jes. 56: 5. 1 Joh. 1: 1, 2.

Het vaderschap van God is uitgebreid over al Zijn kinderen. U, Klein geloof, heeft vaak gezegd: O, dat ik de moed van Grote genade bezat, dat ik zijn zwaard zwaaien kon en even dapper was als hij! Maar helaas, ik struikel bij ieder strootje en een schaduw verschrikt mij. Luister toe, Kleingeloof. Grote Genade is een kind van God en U bent evenzeer Gods kind en Grote genade is hoegenaamd niets meer Gods kind dan U. Petrus en Paulus, die zozeer begenadigde apostelen, behoorden tot de familie van de Allerhoogste en u eveneens. De zwakke Christen is evengoed een kind van God als de sterke. Alle namen staan in hetzelfde geslachtregister. De een moge meer genade hebben dan de ander. God heeft toch hetzelfde tedere hart voor allen. De een moge grotere werken doen en zijn vader meer verheerlijken, maar wiens naam de minste is in het koninkrijk van de hemelen is evenzeer het kind van God als hij, die onder de helden van de Koning wordt genoemd. Laat dit ons verblijden en vertroosten, als wij tot God naderen en tot Hem zeggen: "Onze Vader. " Evenwel, terwijl wij door deze verzekering vertroost worden, laat ons niet tevreden blijven met een zwak geloof, maar zoals de apostel om vermeerdering van het geloofs vragen. Hoe zwak ons geloof ook moge zijn, als het slechts een waar geloof in Christus is, zullen wij de hemel eenmaal binnengaan, maar wij zullen onze Meester niet veel op onze pelgrimstocht verheerlijken, noch overvloedig zijn in blijdschap en vrede. Zo dan, wenst u tot ere van Christus te leven en gelukkig in zijn dienst te zijn, tracht er naar om meer geheel met de geest van de aanneming vervuld te worden, totdat de volmaakte liefde alle vrees buiten zal sluiten.

Naast rijkdom en zingenot is er niets, waarop de wereld hoger prijs stelt dan aanzien en eer. De eer van uit een aanzienlijk geslacht gesproken of daaraan verwant te zijn wordt met reden door allen geschat, wie boven anderen dat voorrecht ten deel viel. Maar welke rang hier

beneden, die naast de rang van hem kan geplaatst worden, voor wie het woord van de Apostel kan gelden: "u bent allen kinderen van God door het geloof in Jezus Christus"! Elk woord is hier een zaak, elke zaak de ernstigste behartiging waardig. Kinderen van God. Nauwelijks denken wij de oneindige Majesteit van de driemaal Heilige in of wij zinken in het besef van onze volslagen nietigheid weg en roepen wij ons daarbij het onafzienbaar schuldental voor de geest, dat ons aanklaagt voor zijn heilig gericht, het zou ongelofelijk schijnen dat zo'n God ons, diep onwaardigen, als Zijn kinderen aanneemt, als niet Zijn eigen woord met onwraakbaar gezag het ons zei. Kinderen van God; eigenlijk volwassen en mondige zonen in tegenstelling tot de onmondige knaap, die nog onder de tuchtmeester staat; men voelt, dat zegt oneindig meer dan schepselen van God. Zeker, als redelijk en zedelijk wezen is de mens van Gods geslacht en God blijft van zijn kant vaderlijk en ontfermend ook voor de grootste overtreder gezind. Maar wat baat die liefde van de vaders de verloren zoon, die ver van vaders huis en hart in het vreemde land zijn goederen doorbrengt en zo de heiligste band aan zijn kant verbreekt? God blijft Vader in Christus, maar de opstandeling in zijn rijk wordt pas in de volle zin van het woord weer kind, wanneer hij boetvaardig en gelovig de hand van de verzoening aanvaardt, vanuit de hemel hem toegereikt en door de Zoon tot dat huis en hart zich laat terugbrengen, van waar hij, ach, zo ver was afgezworven. Duidelijk spreekt de Apostel het uit; alleen zij, die van heler harte in Christus als hun Verlosser geloven, kunnen in de volste zin van het woords de naam van Gods kinderen dragen. Alleen in de Zoon is het liefdehart van de Vader voor zondaars ontsloten; zovelen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, wat zij dus van nature nog niet zijn - namelijk, die in Zijn naam geloven (Joh. 1: 12). Zonder Christus geen echte kennis van de Vader; buiten de Zoon is Hij alleen een onbekende God, een ondoorgrondelijk Opperwezen. Zonder Christus geen gemeenschap met de Vader, want de zonde trekt scheidsmuren op en buiten de Middelaar van de verzoening kan de onreine bij de reine niet wonen; zonder Christus geen gelijkvormigheid aan de Vader, want het is alleen Zijn Geest, die ons in reinheid en liefde naar het beeld van de Vader vernieuwt, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broeders. Maar nu ook van de andere kant: in Christus alle gelovigen in waarheid kinderen van God, wat naam en wat kleed zij ook dragen. Griek of Barbaar, dienstknecht of vrije, man of vrouw, daar is geen onderscheid. Eén Geest is het, die daar leeft in allen, één Heer, die daar heerst over allen, één God en Vader, die daar is boven allen en voor allen en in allen. Die allen kinderen van God d. i. gunstgenoten, beelddragers, kwekelingen, erfgenamen van God, die niet meer onder de tuchtmeester staan, maar met de Vader zelf in gemeenschap treden, Zijn wil zelfstandig verstaan en met het Abba Vader op de lippen en in het hart Hem naderen. Nog eens: is het mogelijk zich hoger eer, schoner roeping, onuitsprekelijker zaligheid voor te stellen? Wel mocht een godvruchtig dichter betuigen: Koningskinderen zijn wel rijk, maar in deze lage woning is geen koning u gelijk, kinderen van de grootste Koning. En dat voorrecht, zelfs aan de minste van de gelovigen niet verzekerd alleen, maar werkelijk uit genade geschonken, om nooit te worden teruggenomen? Voorwaar, dat is de ware vrijheid, de hoogste gelijkheid, de beste broederschap in het koninkrijk van God, een voorrecht, dat wij ons niet mogen laten ontgaan zonder schade aan de ziel te lijden. Wat een Evangelie, dat ons ten diepste verneert, ja maar alleen om ons tot de hoogste rang te verheffen! Wat een roepstem tot persoonlijk geloof in Hem, die alléén tot die hoge rang ons verheft; tot innige broederliefde jegens allen, die met ons Gods kinderen zijn; maar bovenal tot kinderlijke toewijding aan die vaderlijkste aller vaders, die in Christus ons lief had en aannam, toen wij nog vijanden waren! Heil ons, zovelen wij geloven mogen, dat wij niet meer onder de wet, maar onder de genade; dat wij niet slechts dienstknechten, zelfs niet meer vrienden, maar zonen van het huis zijn, door de Vader in liefde gekend. Och of wij slechts niet gedurig het oog neer moesten slaan voor dat zo diep beschamende woord: Ben ik dan een Vader, waar is mijn eer, spreekt de Heere der heerschaar.

27. Want zovelen als u in Christus (Rom. 6: 3) gedoopt bent, heeft u Christus aangedaan en bent u daardoor dezelfde verhouding, waarin deze tot God staat (Matth. 3: 17; 17: 5), deelachtig geworden (Rom. 8: 29).

Met vs. 25 begint een nieuwe rij gedachten. Tegenover de toestand van de mensen onder de Mozaïsche wet, die in vs. 23 en 24 beschreven is, stelt Paulus van vs. 25 af den toestand van de mens onder het Christelijk geloof om in vs. 29 daaraan de gevolgtrekking te verbinden, dat ieder, die Christus toebehoort, volgens de belofte zal erven. Vs. 25 beschrijft deze toestand in zijn verhouding tot de vroegere tijd, vs. 25-29 naar het tegenwoordige. Vs. 29b werpt nog bovendien een blik in de toekomst.

De apostel volgt in vs. 23 v. de gang van de geschiedenis van de zaligheid. Met vs. 25 is hij bij het feit van het tegenwoordige aangekomen, dat zij, die vroeger onder de wet waren gesteld, nu, nadat het geloof is gekomen, zich niet meer onder een tuchtmeester bevinden; om echter die zaak te kunnen doen gelden moet hij de juistheid daarvan op de voorgrond plaatsen, dat hij dan ook in vs. 26 v. doet.

De bewering dat de Christenen uit de Joden niet meer onder een tuchtmeester staan, wordt daardoor bevestigd, dat alle Christenen in Galatië, of zij uit de Joden, of de heidenen waren (de overgrote meerderheid was echter, ja bijna zo goed als alleen, het laatste en bij het "wij" heeft Paulus, behalve zichzelf, hoofdzakelijk de Judaïstische dwaalleraars, zijn tegenstanders, op het oog; vgl. het "wij" in Hoofdstuk 2: 15 vv.), kinderen van God zijn door het geloof in Christus Jezus. Een kind van God te zijn en in zijn verhouding tot God onder een tuchtmeester te staan, zijn twee onvereenigbare zaken (vgl. Hoofdstuk 4: 5 en 7). Die in zijn betrekking tot God onder een tuchtmeester staat, vreest evenals een knecht voor de toorn van God (Rom. 8: 15) en wordt als een knecht van buiten door bevelen gedreven, om de wil van God te doen. Die echter God gerechtvaardigd en als kind aangenomen heeft, die ziet in God zijn Vader, die is inwendig bevrijd van alle slaafse vrees en van de heerschappij van de wet en doet uit eigen, door de Heilige Geest gewerkte drang (Hoofdstuk 4: 6; 5: 18. de wil van de Vader.

Let op de overgang van de rede van "wij zijn" en "u bent. " Om te bevestigen wat hij van de gelovigen uit de Joden beweert, dat zij niet meer onder de tuchtmeester waren, voert Paulus de Galaten tegemoet, dat zijzelf zonder toedoen van de tuchtmeester kinderrecht hadden verkregen in het rijk van God en er dus geen reden bij mogelijkheid was, om zich later als knechten te stellen onder een door henzelf gekozen tuchtmeester. De apostel zou nu hebben kunnen zeggen: "Want zovelen van u het Evangelie hebben aangenomen (1 Kor. 15: 1), die zijn in Christus en behoren Hem toe. " De herinnering echter aan die manier van aannemen van het Evangelie, die in de doop plaats heeft, als het woord, in het Sacrament zichtbaar geworden, de mens omvangt en in Christus inkleedt, moest de Galaten ten duidelijkste en ten zekerste voor ogen stellen, dat zij zonder toedoen van de wet, zonder tegenwerken of meewerken, uit de allerwijste genadegave waren geworden wat zij waren, namelijk kinderen in Christus, bij wie besnijdenis en wet dus niets hadden aan te vullen van hetgeen hun nog ontbrak aan waarde en heerlijkheid, gerechtigheid en vrede, leven en zaligheid.

Zeer duidelijk liggen in de rechtvaardiging twee goddelijke handelingen verenigd, namelijk vergeving van zonden en toerekening van de gerechtigheid van de Heere Jezus. Zijn ons de zonden vergeven dan zijn wij wel vrij van de straf, maar wij hebben daardoor nog niet de roem, die wij voor God moesten hebben. Is ons echter de gerechtigheid van Jezus Christus toegerekend, dan hebben wij ook deze roem en ons ontbreekt dan niets om als kinderen van

God door God en al de Zijnen te worden behandeld. Deze toerekening van de gerechtigheid van Christus vinden wij nu in de woorden: "zo velen als u in Christus gedoopt bent, heeft u Christus aangedaan." Wat zegt dat anders, dan u bent door Christus bedekt als door een kleed, in Hem ingewikkeld en schittert met Zijn glans, zodat men niet meer u, maar Hem ziet en u niet meer behandeld kunt worden naar uw waarde, maar naar de waarde van Hem, die u bedekt. Echt, heerlijker dan door deze gelijkenis kan ons de doop door niets gemaakt worden en heerlijker dan op deze manier kon de gerechtigheid van Christus, die wij aan ons dragen, niet worden geschilderd.

Het aantrekken van Jezus Christus is hier niet onmiddellijk zoals in Rom. 13: 14 zoveel als het aantrekken van de nieuwe mens (Efeze. 4: 24. Kol. 3: 10); want hier wordt niet gehandeld over de zedelijke gesteldheid, maar over de verhouding tot God. Door de rechtvaardiging en het daardoor geschonken kindschap van God worden wij van de tuchtmeester, van de wet, vrij en niet eerst door de heiligmaking; het kindschap van God volgt niet uit het aantrekken van de nieuwe mens, maar omgekeerd. Aan de andere kant is men daardoor natuurlijk in een innige betrekking tot Christus, in de gemeenschap met Hem gekomen. Het kan daarom niet anders of deze innige verhouding tot Christus, waarbij men zich met Hem bekleedt, moet ertoe leiden dat Christus in ons komt als principe van een nieuw leven en ons inwendig verandert.

Die tegen de kinderdoop zijn, zeggen: hieruit blijkt dat jonge kinderen geen kinderen van God kunnen worden door de doop, omdat wij allen kinderen van God worden door het geloof in Jezus Christus. Nu jonge kinderen hebben geen geloof. Ik antwoord, dat zij met gelijk recht mogen zeggen: uit genade bent u zalig geworden door het geloof, Efeze. 2: 8 Kinderen hebben geen geloof. Zo kunnen ze dan niet zalig worden. Of dus, die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden, Mark. 16: 16 Kinderen geloven niet; bij gevolg, alle kinderen zullen verdoemd worden. De apostel spreekt hier duidelijk van personen, die uit het heidendom tot het Christendom bekeerd en daarom gedoopt waren, bejaard zijnde, zoals geschiedt in het Evangelie van Markus en in de brief aan de Efezers. Deze plaats kan, bijgevolg met geen meer reden gepast worden op het geval van jonge kinderen dan die uit Markus en de brief aan de Efezers.

28. Daarin, in de toestand bij hen, die Christus hebben aangedaan, is noch Jood noch Griek of heiden (1 Kor. 12: 13. Rom. 1: 16; 10: 12); daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw; want a) u allen bent een in Christus Jezus, umaakt allen met elkaar slechts een enkel lichaam uit (Efeze. 2: 14 vv.) in Hem (Kol. 3: 11).

a) Joh. 17: 21.

Als ieder, die gedoopt wordt in Christus, Christus aandoet, dan wordt de eigenaardigheid, de bijzondere aard, wat hem van een ander onderscheidt, bij elk bedekt en overkleed. Dat onderscheidende kan niet tevoorschijn treden, alle natuurlijk onderscheid van volksaard van stand, van geslacht verdwijnt voor dit de Heere aangedaan hebben, de Heere bezitten. De apostel stelt drieërlei onderscheid voor; het is de vraag niet of hij nog andere punten zou hebben kunnen noemen, deze zijn voldoende; want het zijn de drie meest betekende, die de oude wereld kende.

De apostel wil volgens het verband de tegenstelling van Joden en heidenen voorstellen als in Christus weggenomen; want juist deze tegenstelling zou door de wet worden in stand gehouden en werd dus met het wegvallen van haar opgeheven. Om echter het "allen één in Christus Jezus" juist duidelijk te maken, of om de kracht en betekenis van het geloof in

Christus op de voorgrond te plaatsen, voegt hij nog andere tegenstellingen er bij en merkt op, dat ook zij daarvoor niet meer in aanmerking kunnen komen. Ook bij deze heeft hij nog wel de wet op het oog; immers sprak de wet deels van dienstbaren, deels van vrijen, van mannen en van vrouwen en gaf, ten opzichte van deze, bepalingen die voor de anderen niet geldend waren, terwijl voor het geloof in Christus of het gedoopt zijn in Christus deze tegenstellingen geheel wegvielen.

De apostel stelt zeer opmerkelijk juist de sterkte tegenstellingen op de voorgrond en wel die door God tijdelijk gesteld zijn, namelijk tussen Joden en heidenen, als ook die, die tot bestraffing van de zonde tegen de natuur zijn toegelaten, die tussen dienstbaren (slaven) en vrijen (die de oudheid kent weet, wat een kloof deze scheidde) en eindelijk die, die door de natuurlijke orde in de schepping gesteld is, die tussen man en vrouw: wet, geweld en natuur buigen zich voor de almachtige genade in Christus. Een meer verheven woord is er niet, dan dit van de vereniging van de mensheid in Christus, die vóór Hem en zonder Hem in tweedracht en strijd van allen tegen allen verdeeld was; de gehele vervulling daarvan heeft pas in de eeuwigheid plaats.

29. a) En als u van Christus bent, zo bent u dan Abrahams zaad, omdat u nu tot dat zaad behoort, dat volgens vs. 16 en 19 het ware zaad van Abraham is (Rom. 9: 8) en, wat onmiddellijk vanzelf volgt, naar de belofenis in de boven aangeduide plaatsen (Gen. 13: 15; 17: 8), erfgenamen.

a) Gen. 21: 12. Hebr. 11: 18.

Dit is nu de eigenaardige slotsom van het bewijs, dat de apostel van vs. 15 af heeft uiteengezet. Anders zou het kunnen bevreemden, dat Paulus uit de zoveel heerlijker naam: "u bent kinderen van God" het geringere afleidt: "u bent Abrahams zaad." De dwaalleraars beweerden, dat slechts zij Abrahams zaad, de kinderen van het verbond waren, die de wet geheel en al volbrachten; Paulus heeft bewezen, dat er in dit geval, vermits de wet er later was bij gekomen, meer nakomelingschappen zijn moesten, maar dat er slechts één en geen twee waren, namelijk Christus en Zijn gemeente, dat aan Christus de belofte gegeven was erfgenaam en Heer van de wereld te zullen worden en dat allen, die in Hem geloven, zozeer één met Hem worden, dat alle onderscheid tussen hen ophoudt, dat elk is wat Christus is en zij gevolgelijk zijn Abrahams zaad en naar de belofte erfgenamen.

Christus is de ware hoofderfgenaam, omdat diens menselijke natuur de volheid van de godheid en van de goddelijke heerlijkheid bezit; maar zo, dat wij uit deze zijn volheid tot ons erfdeel verkrijgen genade voor genade.

In de doop doen wij Christus aan; wij worden daardoor verkoren om Zijn gelovige dienstknechten te zijn: gedoopt in Christus zijn wij in Zijn dood gedoopt. Zoals Hij gestorven is en opgestaan, zo moeten wij in gelijkvormigheid daaraan sterven aan de zonde en wandelen in nieuwheid van het leven (Rom. 6: 3, 4). Het zou een grote zegen voor ons zijn, als wij ons dat ten allen tijde en onder alle omstandigheden herinnerden. Het voorrecht van kinderen van God te zijn en door de doop aan Christus gewijd, wordt nu door alle ware Christenen ondervonden. Zij allen zijn één in Christus Jezus. Zoals niemand is aangenomen om enige nationale of persoonlijke voorrang, zo is niemand door Hem verworpen, maar ieder, die echt in Christus gelooft, is door Hem aangenomen en wordt een kind van God door het geloof in Hem. Als wij Christenen zijn, zijn wij Abraham 's zaad en erfgenamen naar de belofte. Judaïserende leraars wilden de Galaten doen geloven dat zij moesten besneden worden en

Mozes' wet houden, anders konden zij niet behouden worden. Dat is niet nodig; als u Christenen bent, als u echt gelooft in het beloofde zaad, in wie al de volken van de aarde gezegend zouden worden, wordt u daardoor het ware zaad van Abraham, de vader van de gelovigen en die ten gevolge erfgenamen naar de belofte en verkrijgt dus juist op de grote zegeningen en voorrechten.

Hij, die gelovigen erfgenamen maakt, zal getrouw voor hen zorgen. Daarom moeten wij zorgen onze plicht te doen en alle andere zorgen op God werpen. Zij, die in deze wereld leven, die geboren zijn voor dit leven, getroosten zich om in moeite te leven, als zij hopen op toekomstige overvloed. En onze bijzondere zorg moet zijn voor de hemel; de dagen van dit leven zijn in vergelijking daarvan slechts beuzelingen. De stad van God in de hemel is het deel van de kinderen. Zoek de zekerheid daarvan boven alle dingen.

Waar was het dus, dat al de Christenen in Galatië, hetzij dat zij uit de Joden, of uit de Heidenen waren, voor zo ver zij nu echt in Christus geloofden, dat is, Hem overeenkomstig het Evangelie erkenden, van Hem als zondaren gebruik maakten en zich op Hem vertrouwend verlieten, ook kinderen van God waren en dus tot God, als tot hun Hemelse Vader, in betrekking stonden. Immers waren zij in Christus dat is tot Zijn gemeenschap, gedoopt, met Hem dus ten nauwste verbonden en hadden Hem dus aangedaan, even gelijk zij hun kleed hadden aangetogen nadat zij uit het badwater van de doop waren opgeheven. Voor elk en een ieder, die echt in die zin van het ware geloof Christus had beleden, Hem voor zijn Heiland en Heer had aangenomen en daarin bevestigd was door het ontvangen van de Christelijke waterdoop, was er dus geen onderscheid meer, of men van Joodse of Heidense oorsprong was, of men in een vrije of dienstbare stand leefde, of waartoe men kan behoorde, zij waren allen één, volkomen in gelijke betrekking en delende in dezelfde voorrechten; en waren zij dus het eigendom geheel en alleen van Christus, door het geloof in Hem, dan waren zij ook echt kinderen van Abraham, de vader van de gelovigen, overeenkomstig de belofte door God zelf gedaan.

Maar hoe kan hij zeggen: die hebben Christus aangetrokken, omdat zij gedoopt zijn, terwijl toch de doop bij velen zonder uitwerking blijft? Paulus pleegt op tweeërlei manier te spreken van de Sacramenten. Heeft hij met huichelaars te doen, die hun vertrouwen stellen op de zuiver uitwendige handeling (omdat zij besneden zijn), dan leert hij hoe ijdel en nietig een zuiver uitwendig teken is en hij tast het valse vertrouwen krachtig aan. Waarom? Hij doelt daar niet op Gods instelling, maar op het misbruik van de goddelozen. Maar spreekt hij tot de gelovigen, die de goddelijke genademiddelen juist gebruiken, dan verbindt hij steeds met de tekenen de betekende zaak, die zij ons moesten verschaffen. Waarom? God geeft ons in de Sacramenten geen bedrieglijk schijnbeeld, maar wat wij uitwendig zien afbeelden dat biedt Hij ons tegelijkertijd inwendig aan. Daarom is naar de wil van God, met het teken in de Sacramenten steeds de zaak zelf verbonden. Vraagt nu iemand: Kan dus een mens door zijn zonde maken dat een Sacrament niet meer is wat het betekent? Dan kan men daarop makkelijk antwoorden: De goddelozen kunnen nooit maken dat de Sacramenten hun aard en hun kracht niet meer behouden, al voelen zijzelf geen werking daarvan, want de Sacramenten bieden aan goeden en aan kwaden van God genade aan en beloven geenszins op bedrieglijke manier de genadewerking van de Heilige Geest, maar de gelovigen nemen aan wat hen wordt aangeboden; maar de goddelozen, dit van zich stotend, brengen wel teweeg dat hen de aangeboden genade niets baat, maar kunnen toch niet bewerken dat God niet getrouw zijn zou en de Sacramenten niet echt zouden blijven wat zij moeten zijn.

Zo maakt de blinde de zon niet tot iets anders dan zij is, al geeft zij hem geen licht; zo is een en hetzelfde voedsel voor de gezonde voedend en verkwikkend, maar voor de zieke een middel om zijn ziekte te verergeren.